ناول
شين خالې
Ketabton.com
لیکوال:
سمیع الدین سعید افغاني
Sameuddin Afghani

(c) ketabton.com: The Digital Library

شین خالې

ناول

د انځوریزې شاعرۍ یوه بېلګه

سمیع الدین افغاني

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کتاب پېژندنه

دکتاب نوم : شین خالی
لیکنه : سمیع الدین افغاني
د چاپ کال : ۲۰۱۰ م ۱۳۸۸ ه ش کال
خپرندوی: افغان ننګ ویب پاڼه
کمپوز او ډیزاین: اجمل اکبري
دچاپ ځای: د حق د لارې کلتوري ټولنه
E-Mail :s-afghani@hotmail.de

د افغان ننګ د ښکلې پاڼې د قدر وړ کارکونکو په خاصه توګه د اجمل اکبري صیب نه د کتاب د خپرولو او ډیزاین نه یوه نړي مننه ، کور مو ودان ۰
سمیع الدین افغاني

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپلې خبرې

درنو لوستونکوو !

د شین خالۍ ناول چې په څوارلسو برخوکې د لنډو کیسوپه ډول د هیواد په بیلابیلو خپرونوکې په ځانګړې توګه دانټرنیټ په پاڼوکې خپورشوی دي ، زموږ دګران هیواد دکلواو بانډو او کلیوالي ژوند یــوه نــوې شان بیلګه ده چې زموږ د وروسته پاتې ژوند دغه ناخوالې په ګوته کوي کوم چې زموږ هیواد وال په تیره بیا ځموږ ځوان کول یا نسل پــه څومره ستونــزو او کړاونو خپلو هیلو او ارمانونو ته د رسید لو لپاره هلې ځلې کوي ترڅو خپلو سپیڅلو اهدافو ته ځان ورسوي.

زمادغه لیکنه زموږ دهیواد دکلو ا وباندو ویوژونــدی انځوردی چې د شین خالۍ او ډاکتر زیرګل په دغه ناول کې منعکس شــوی دی ا و د ادب مینه والو ته یې په ډیره مینه ډالۍ کوم.

د یادونې وړ بولم چــې په دغې لیکنې دهیواد وتلي لیکوال ، شاعر او کیسه لیکونکی ښاغلي سنګروال یوه سریزه لیکلې چــې دهــغو ددې پیرزوینې څخه دزړه د کــومې مننه کوم چې د خپلو ډیــرو مصروفتونو تر څنګ یې خپل وخت ددې ناول سریزې د لیکلوته وقف کړی دی.

په همدې ډول ښاغلي نجم الدین سعیدي دانځوریزې شاعرۍ تـرسرلیک لاندې هم یوه ادبي لیکنه کړې چــې دهغوی د اپیرزوینه د مننې اویادولو وړ بولم.

دهیواد ځوان اوتکړه لیکوال او شاعرښاغلي اجمل اټک یوسفزي څخه هم مننه وی یــم چې دناول پــه لیکلو کې یــې خپلې معنوی مــرستې زماسره شریکې کــړې د ي او ددې اثر د چاپ او ډیزاین پــه برخه کې یې هم خپلې مشورو او نژدې مــرستو څخه ډډه نده کړې.

همدارنګه دهغو نشریو اود انټرنیټي پاڼومسؤولینو څخه د زړه د کومې مننه وی یم کوم چې د دغــه ناول مختلفې بــرخې یې د شین خالۍ د لنډو کیسو تــرسرلیک لاندې په خپلو علمي، ادبي او کلتوري پاڼوکې نشر ته سپارلې دي.

په پای کې ددرنو لوستونکوو څخه هیله کوم چې ددې لیکنې په اړه خپل رغنده وړاندیزونه او ښې مشورې په موږ راولوروي.

ومن الله التوفیق

سمیع الدین افغاني

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ننګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا سې شين خالۍ هم شته

خوشاله يم چې اوس زموږ يو شمير شـاعرانو د شاعرۍ پـه څنگ کـې د پښتو داستاني او هنري ادبياتو ليکنې ، ودې او پرمختگ ته هم مخه کړې ده ۰
که د تيرې پيړۍ په لمړنيو لسيزو کې د لنډې کيسې ليکوال او مينه وال د گوتو په شمير ووخو اوس په لسگونو دي۰ ولې د ناول اورومان ليکوال لا اوس هم د گوتو په شمير دي۰
د پښتو ادبياتو معاصر تاريخ له مخې پښتو لنډه کيسه د لمړي ځل لپاره په ۱۹۰۸م کال و کښل شوه چې د استاد راحت زاخيلي لـه قلمه څخيدلې او ښکه ده او « شليدلې پـړه» نوميږي۰
همدارنگه نوموړي ليکوال بياد ۱۹۰۹او ۱۹۱۰م کالو ترمينځ د ماه رخ يا «نتيجه عشق »په نوم ناول چې ديوعيني پيښې انځوردی هم ليکلی دی۰
که څه هم له دغه ناول نه دمخه د ژباړې پـه بڼه موږ تـه د دوه نورو ناولونو څرک هم په پښتو ادب کې لگيدلی دی چې لمــړی يې «معرات العروس» دمياحسيب گل ژباړه اودويم ناول بيادتـوبته النصوح په نوم ياديږي چې دغه ناول د ميا محمد يوسف په زيارترجمه شويدی۰
له دې نه را وروسته په پښتو ژبه کې ناول ليکل دود شول۰ ولـې دومره نه چې د ناول د مينه والو تنده پرې ماته شي۰

د نيکمرغۍ خبره ده چې دا دستي مـې د شين خالۍ په نوم يو اثرتـر لاسه کړ چې ښايي د افغاني صاحب دسترگو ليدلې کيسه وي چې د نوموړي له خوا کښل شوېده۰
کله چې نومـوړي ماته د شين خالۍ په نــوم ليکنه راوليږلـه چې څه پرې وليکم ،نو په ډيره مينه مې دغه ليکنه سرترپايه ولوسته ،خدای شته چې زه يې هم خپلو تيروخاطروته ستون کړم اود خپل کلي ، کـور ، اوجرې او ديرې مې کيپې سترگو ته ودريدې۰
د شين خالۍ ليکوال ښاغلي افغاني د خپل کلي ، کور، دود او دستور په خپله ليکنه کې ډير ښه انځور کړي دي ،د تورگنيف خبره « يوازې رښتياويل که هر څـومره غښتلي وي هنر ندی » نوځکه خـو دداستاني او هنري ادبياتــو ليکوال ته پکار دي چې خپلو ليکنو ته هنري جامې په تن کړي۰
دهر ناول هډوکي اوبدنه دناول مينځ پانگه جـوړوي ،خوددې لپاره چې دناول بدن ته ښکلې اوزړه راښکونکې وريښمينې جامې په تن کړوغوره به وي چې دناول بڼه داسې راونغاړوچې لوستونکی يې لـه بڼې او مينځپانگې نه رنگ او خوندواخلي۰ ياني ډيالوگونه يې اغيزمن ، ژبه يې خوږه او روانه ،کرکټرونه يې بايد لکه بې کلماتو ژبه په سادگۍ سره خپل ځان پيدا کړي۰

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ننگ

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ناول کیسه باید بازاري نه وي ، ښه به داوي چې ژبه يې له شعارونونه وژغورل شي په لیکنه کې اضافه کلیمې ،بې ضرورته جملې بیا بیا تکرار نـه شي او ناول باید د راپور تاژ ښه خپله نکړي٠ له دې سـر بیره د لیکوال ژبه او ډیالوګونه بایـد د ناول له پیښو او کـرکټرونو سره متناسب وي٠ نا لستي کلیوال خپله ژبـه لري اود ناول لیکوال بـاید دهغه ښه استازیتوب وکـړي٠ همدارنګه لوستي کرکټر باید داسې انځورشي لکه څنګه چې دی،څکه چې ډیالوګونه یو داستاني اوهنري اثر ته سا ورکوي٠ ولې کله داسې هم پـه ډراماتیکو اثاروکې پیښیږي چې له ډیالوګونو پرته یو هنري اثر د لوبغاړي له هنري خوځښت او اکشن سره لکه بې کلماتو ژبه څان ښيي ،لکه د چارلي چاپلین څانګړي حرکتونه چې یو اثرته روح ښښي٠ نوموړي د یو مرکې په ترڅ کې ویلې دي:

پوښتنه : چارلي که چیرې سینما زیږدلی نه وای تاسې به نن څوک وای ؟

ځواب : دهغه دوزخ پـه مینځ کې چې «دانتي» په خپل ګټور داستان «کمیدي الهي » کې انځور کړی دی یو نوم ورکی چارلي وای:

که چیرې موږ د ناول په لیکلو کې د بیلګې پـه توګه یادو شوو ټکو ته پاملرنه وکړو ، ښايي ناول داسې یو څانګړی ریتم خپل کړي چې ځینې ډیالـوګونه یې څـان د لنډې کیسې ریتم او شعر ته ورسوي٠

زما پـه اند پـه هر داستاني ژانرکې غوره ده چې د یوې کیسې اویا دیوې پیښې نکل داسی انځور شي چې د سوژې پټه دبدبه یې زیانمنه نشي٠

همدغه لاملونه دي چـې د اوسني داستاني ادبیاتو پـلاټ د تیرو اولسي کیسو اوداستانونو په پرتله دتوپیر وړ دي٠کنه دپښتو اولسي داستاني ادبیات زرګونـه کاله عمر لـري چې له پښتنو سره یو ځای زیږیدلي دي چې اوس موږ ډیرې بیلګې لـرو چې له اوسني ناول سره ډیر توپیرنلریاوهمدغه اولسي کیسې په دري ښو موږ ته را پاته دي:

لمړی هغه کیسې دی چې په دیرو ، اجرو کې د نکلچیانو له خوا ویل کیدې او یا ویـل کیږي لکه د دوه ورونو کیسه٠ددغو کیسو دویم ډول هغه دی چې ځینې اولسي کیسې پـه نظم ویل شـوې دي لـکه ممتاز شاهزاده او ګلوصنوبر کیسې٠

دریم هغه کیسې دي چې په نظم او نثر دواړو کې کښل شویـدي یانې د کیسې مینځ مینځ کې نظم ته هم ځای ورکړشویدي چې دغه کار ښاغلي سمیع الدین افغاني هم کړی دی٠

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګنډه

(c) ketabton.com: The Digital Library

موږ په دغو لرغونو کیسو کې دادم خان او درخانۍ ،سیف الملوک او بدرۍ جمالې او په لسګونو نورې کیسې یادولی شو .
په پای کې ګران سمیع الدین افغاني ته د شین خالۍ دلیکلو مبارکي وایم او په دې هیله چې درنو لوستونکوو ته په زړه پورې وي .

په درناوي
شهسوار سنګروال
۲۰۱۰ - ۸ - ۸ م ۰ کال
لندن
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

انځوریزه شاعري

محترمو لوستونکو !

دا یوه ښکاره حقیقت دی چې په بشری نړۍ کې علم او تخنیک ورځ په ورځ د پرمخ تګ په حال کې دی او نړۍ وال په مختلفو برخو کې د نوی اکتشافاتو شاهدان دي چې بشر د علم ،فرهنګ او ادب په برخه کې هم لازمي لاسته راوړنې درلودلې دي.

پدې بحث کې په مشخصه توګــه هغه لاسته راوړنو ته اشاره کوم ،کوم چې د هرې جامعې د کلتور او ادب پورې تړاو لري او په هغه کې د لیکوالانو او شاعرانو ونډه او فعالتونو تر څنګ هغه لاسته راوړنې چې د ژبو او ادب د غنې کیدو په اړه تر سره کړې یادونه کو م.

هره بشري ټولنه ځانله یوه او مدبره علمې شخصیتونه ، لیکوالان ، شاعران او هنري استعــدادونه لــري چې هر یو یې په خپله برخه کې د جــامعې او خلکو لپاره پــه خپل وخت کــې مشخص خدمتونه د خپلې پوهې او قلم له لارې سرته رسولې چې دهغوې ابتکارات او هلې ځلې تلپاته او نه هیریدو نکې دي.

موږ پــه هیوادونو او نړۍ کـــې مشهوره لیکوالان پیژنو چې د هغو تاریخي لاسته راوړنـــې د قدر وړ او بشریت ته د خپل قلم له لارې د خدمت مصدر ګرځیدلې دې.

همدارنګه د منطقې او د نړۍ په سطحه وتلې شاعران لرو چې هرچا په خپل دور کې خپل شعرونه ،مجموعې او دیوانونه پــه میراث پاته کړې اوپه ډیرو نــوربرخو کې هــم ددغسې لاسته راوړنو شاهدان یو .

زما مطلب پدې لیکنه کــې په مشخصه توږه د هنر او هنرمند پــه اړه کوم چــې د شــاعرانو ښکلې شــعرونه پـــه خپل خـــوږو اوازونو کې کمپوزوې او بیا یې خپلو اوریدونکو ته څه په ژوندۍ بڼه او څه هم د میدیا له لار وړاندې کوي.

پخوا که یو ښکلې شعر په یو ښکلې او از او کمپوزکې د خلکو زړونو ته لارپیدا کوله خو نن سبا د دغه ښکلې شعر ، اواز او کمپوزتر څنګ د یو ښکلې کلیپ جـوړولو ته هـــم اړین ضرورت او اړتیا شته چې هنرمندان خپل فعالیتونه دبصري میدیا ګانو بلخصوص تلویزیونو نو له لارې خپلو لیدونکو او اوریدونکو ته وړاندې کوي.

موږ نن سبا د ډیرو هنرمندانو د سندرو او کلیپونــو سره د تلویزون له لارې اشنا یو چې بعضې یې

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښکلي او هغه انځورونه په نظر کې نيولي کوم چې د همغه مشخص شعر د شاعر د شعر انځور پکې ليدل کيږي مګر بعضی هنرمندان دا کليپونه داسې جوړوي چې نــه د شعر سره تړاو لــري او نه د شاعر د شعر دانــځور کومــه نښه پکې په سترګو کيږي.

د پورتني اصل په نظر کې نيولو سره په او سنيو خاصو پرمخ تللو شرايطو کې بشــري ټولنه پــه مشخصه توګه انځورګره شاعرانو ته اړين ضروروت احساسوي چې د داسې رشتې شاعرې يو نوي فن او قدم دی د هنر او ادبياتو په برخه کې چې پدې برخه کې د ادب د مينه والو توجه ورته اړوم.

انځوربزه شاعران هغه شاعران دي چې هم ليکوال دي هم شاعر، هغوی خپل د شعر انځور په اوله کې په نثر ليکي او د خپل دانځور مختلف حالتونــه په نثر او په مناسب ځايــونو کــې د شعر په بڼه ترسيموي او په همدې ډول د خپل د ښکلي شعر انځور په نثري او شعري بڼه ليکي او ټولنې ته يې وړاندې کوي چې دا کار که له يــوې خوا يوه نوې لاسته راوړنه ده د ننې جوامعو په ادبياتو کې د بلې خوا لازمه رهنما يې ده هغه خــوږ ژبو هنــر مندانو ته چې غواړي خپل د علاقې وړ شعرونه ته لازم او ښکلي کليپونه جوړ او خلکو ته وړاندې کړي.

په همدې هيلې ددې طرحی په نظر کې نيولو سره دا دي خپله لمړنې لاسته راوړنه د شين خالی ترسر ليک هغه ناول دي چې پخوا د لنډو کيسو په ډول او اوس د همدې ناول په بڼه د ادب مينه والو ته وړاندې کوم او د بشرې نړې ټولو شاعرانو او ليکوالانو څخه هيله لرم چې ددې اصل په نظر کې نيولو سره په دې برخه کې خپل ادبې فعاليتونه لاګړندي کړي.

قدرمنو لوستونکو !

لکه څنګه چې هره بشري ټولنه ځانله ځانګړي خصوصيات ، کلتور ، رسم ،رواجونه او منل شوې اصول لــري په همدې ډول په بيلابيلو پرګنو کې دا اصول ، کلتور او منل شوي رسم اورواجونه سره توپير لري.

په جهاني کچه د غرب ، شرق ،پرمختللو جوامعو او ورسته پاتې هيوادونو او همدا ډول د ممالکو په سطحه هم د مختلفو ولاياتو ،کلو او بانډو رسم ،رواج او خصوصيتونه سره تفاوت لرې.

په همدې اساس په دې ليکنې کې د شين خالی ترسر ليک چې يو ژوندی تاريخي کيسه او زمونږ د

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګران هیوادد کلیوالي ژوند هغه ریښتنې داستـان دی چې ددې دوو پاکزړونو ځوانانو شین خالۍ او زیړګل د ژوند د هیلو او ارمانو د پوره کیدو سربیره د کلو اوبانډو رسمونه، رواجونه او دخلکود مصرفیتونو انعکاس دی چې دشین خالې په لنډو کیسو کې څرګند شوی دی.

هیله ده چې دا لنډې ادبي ټوټې د لوستونکو د توجه وړ وګرځي او همدارنګه ددوستانو څخه هیله کیږي چې پدې برخه کی د دی لیکنې د لاغني کیـدو په اړه خپل رغنده وړاندیزونه له موږ سره په لاندې پته شریک کړي.

s-afghani@hotmail.de

په درنښت

سمیع الدین افغاني

۲۰۱۰ - ۵ - ۳ م کال

*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شین خالۍ کیسه

لمړۍ برخه

شین خالۍ

شین خالۍ چې همزولو او د کلي او سیدونکو ورته د نازه شنو خطاب کوه، مور او پلار یې هغه په وړکتوب کې د تره ځوې زیړګل ته په نامه کړې وه ۰زیړ ګل لا کوچنی وه چې مور او پلار یې په حق رسیدلي وه نو د زیړګل تره د هغه تعلیم ، تربیه همدارنګه اعاشه اوروزنه کوله او هغه ته یې د اولاد په سترګو کتل چې په ربنتیا سره زیړګل د مور او پلارنشتوا لی کم احساسوه ۰

په شین خالۍ باندې هم زیړګل ډیرګران وه او هغه ته به یې د خپل راتلونکو د خوشبختیو امید او د ژوند شریک په سترګو کتل ۰
زیړګل چې د شین خالۍ حسن، صورت او کلیوالۍ خیره همیشه په سترګو کې وه ،دهغې په لیدو به د مینې ، محبت ، هیلو او ارمانو نو تنده ماتوله او همیشه به یې دهغه تر خولې داسې زمزه تر غوږو کیده :

څه ښکلا څه نازونه یې دی
تور او ربل شنه خالونه یې دی

شین خالۍ په ربنتیا هم طبعي ښکلا لرله چې د کلي په خورلنډو او د کلي د او سیدونکو لپاره د مینې ،محبت او احترام نمونه وه ،دهغې ښکلې خیره ،توري بادامي سترګې او د ناز کتل په زیړګل خاص اثر اچوه چې بیا کله کله به یې د هغې په لیدو د ځانه سره داسې زمزمه کوله :

چې کتل کړي په ناز لکه حوره

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښکلي مـــخ يې څلـيږي له نوره
شوخ نـــظر سـترګکونه يې دی
تور او ربـــل شنه خالونه يې دی

او کله کله به يې دا سې ويل :

چې لــه ورايه په ناز ناز کتل کا
په زړګي مې د غشو ويشتل کا
جـــادوګـــر منترونه يې دي
تور او ربـــل شنـه خالونه يې دي

د شين خالۍ په تندي ،زنې او اننګو کـې ښکلي طبعي شنه خالونه وه ،که څه هم هغې ددې شنو خالو ارزښت دومره نه احساسوه خو دهغې جګې ونې او د شنو خالو ښکلا ځانله رنګ او خوند ورکړی وه چې زیړ ګل به هغه دا سې اظهاروه :

جګه ونـــه شمشاد يې قامت دی
ده مغروره شاهين يې صفت دی
نــاز ادا فــريـــبونـــه يې دی
تور او ربـــل شنـه خالونه يې دی

او په اخر کې به يې خپل د مينې سندره دا سې ختموله :

افغاني حسن جوړ شنو خالو دی
چې يې وړی زړګی په پلمو دی
پراتـــه زړه کې غمونه يې دي
تور او ربـــل شنه خالونه يې دي

*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوهمه برخه

شین خالۍ

شین خالۍ ته د شنو نوم په اوله کې دومره په زړه پورې نه ؤ ،خو هغه پدې پوهیده چې کلیوال هغه د نازه پدې نوم یادوي نو چې کله کله به زیړګل ورته د شنو خطاب کاوه هغې به د زیړګل په اوازکې د مینې او مـحبت احساس کاوه ۰

شین خـالۍ دموراو پـلاریوائیـنۍ لـور وه چې هـغه یې ډیره نازوله او طبعې پسې به یې ګرزیدل ۰

هغې د کلیوالي سینګار سره ځانګړی علاقه وه همدا چې بنجاره به د کلي په کوڅو کې پنارو سرشونو مورته به یې په خواړه اواز کې ویل۰

مورې بنجاري ماما راغلی دی او د مورځخه به یې دبنجاره نه د اخیستلو پیسی او یا څه جوار غنم ترلاسه او د کلي د نورو همزولو سره یوځای د بنجاري مـــامـــا نه د سینګار شیان رانیول ۰

شین خالۍ د بنجاري مـــامـــا نه چارګل ، پازیب ، سیـــخکونه، دنداسه، عطرونه او د کلیوالي هرډول د سینګار شیان خوښول او مورته به یې داسې زمزمه کوله۰

مورې بنجاره مـــامـــا راغلی دی
نورشیان یې ډیردي داپایزیب یې څومره ښکلی دی
مورې بنجاره مـــامـــا راغلی دی

په رښتیا هم چې کله به شین خالۍ په کلي کـې تېـریده نوخوشبویي به د کلي په کوڅو کې ترې په ګډاو ه ، رنګ رنګ سیخکونه یې په اوربل قطار، سترګې په کجلو تورې او د پایزېبو شرنګهار یې د لرې اوریدل کیده۰ چې هغې به د بنجاري په راتـــګ دمور نه د پیـــسو د ترلاسه کولو لپاره داسې بهانې کولې۰

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

موري پيسې راکه چې پايزيب مې ډېرخوښيږي
رنګ رنګ سيــــخکونه په اوربـل مې هوسيږي
عطرشام پاريـــس مې په دمـــاغ ډېر ښه لګيږي
نقدي پيسې نه وي ماما پور پـــه ځان منلی دی
موري بنجاره مـــامـــا راغلی دی

شين خالۍ په کليوالي سينګارکې د کــلي د نـورو خــورلنــډو ښځه مخکې وه ، د هغې به هميش لاسونه په نګريزوسره وه ،ښکلې نتکۍ به يې په سپينه تــنده بـليده او د سرو زرو چارګل به يې په پوزې ګرزاوه ،د هغې به هميشه په دنداسې شونډې سرې او غاښونه سپين وه او په ډېر شوق کله کله مورته داسې ويل ۰

اخـــلم دنداسه چـــې دنداسه مې ډېر خوښيږي
سرې شونډې چې ګرځم نو اشنامې خوشحاليږي
تورې تورې سترګـــې پـــه کجلو ښه ښکاريږي
سرو زروچـــارګل ماما پـه برجب کې ساتلی دی
موري بنجاره مـــامـــا راغلی دی

شين خـــالۍ به دمـــور او هـــمزولـــو سره د زړه رازاو هيلې داسې شريکولې ۰

ځان چې مې سينګارکړه بيانوځمه دګدر په لور
موري دهـــمزولـــو سره نـن دمـــازديګرپه لور
ډېربـــه شم خوشحاله چـې ديارشم دنظر په لور
اچوم ټکريـــی چې افغاني کلتورمو ښکلی دی
موري بنجاره مـــامـــا راغلي دی

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

بنجاره ماما

نورشيان يې ډيردي داپايزيب يې څومره ښکلی دی
موريې بنجاره مـــامـــا راغلی دی

مورنه پيسې غواړي چې پايزيب يې ډيرخوښيږي
رنګ رنګ سيـــخکونه پـــه اوربـــل يې هوسيږي
عطرشام پاريـــس يې په دمـــاغ ډيـر ښه لګيږي
نقدی پيسې نه وی ماما پـــور پـــه ځان منلی دی
موريې بنجاره مـــامـــا راغلی دی

اخـــلي دنداسه چـــې دنداسه يې ډير خوښيږي
سری شونډی چې ګرځي نو اشنا يی خوشحاليږي
توريې توريې سترګـــې پـــه کجلو ښه ښکاريږي
سرو زروچـــارګل ماماپه برجيب کې ساتلی دی
موريې بنجاره مـــامـــا راغلی دی

ځان چې يې سينګارکړه بيانوځي نوردګدرپه لور
موريې د هـــمزولـــو سره نـن دمـــازديګر په لور
ډيربه شي خـــوشحاله چې ديـارشي دنظر په لور
اچوی ټکريې چـــې افغاني کلتور يې ښکلی دی
موريې بنجاره مـــامـــا راغلی دی
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریمه برخه

شین خالۍ

د شین خالۍ پلار د کورترڅنګ یوه ښکلې بڼ جوړ کړی ؤ چې د کلي د لوېې بیالې څخه یې یوه وړه بیاله ورته ویستلې وه کوم چې د هغې نه به یې د بڼ د حاصلاتو د خړوبولو لپاره استفاده کوله او همدا رنګه د باغچې په مینځ کې یې دا بوټکی درولې وه کوم چې د دې بیالې په اوبو څرخیده چې د هغه د پاسه یې داغزو کوټنی جوړه وه نو چې کله به یې داغزو په کوټنی اوبه وشیندلې، پکې به مرتوبه او تازه هوا هرې خوا شړله چې په اوړي او ګرمۍ کې د ناستی او د ګرمیو څخه د خلاصون مناسب ځای ګڼل کیده٠

په بڼ کې رنګارنګ ګلان لکه سره او سپین ګلاب ، نرګس ، شبو ،رامبیل ، چمبېلي، کشمالې او نورو ښایسته ګلانو سربیره ترکارۍ لکه تور بادنجان ، بینډۍ ، رومي بادنچان ، پالک ، ملۍ ،نوش پیاز ، ترائي او ډیر نورمختلف حبوبات او د کور ضرریات کرل چې زیړ ګل به د هغو څخه څارنه کوله٠

زیړ ګل د درس او تعلیم تر څنګ د تره سره د کرنې او مالدارۍ په برخه کې پوره لاس ورکاوه ، هغه چې کله به د ښوونځۍ څخه فارغ شونو ځمکو د خړوبولو او د څارویو په روځنې به بوخت ؤ ٠

زیړ ګل د زمیندارۍ په برخه کې د تره سره اوږه په اوږه کار کوه ، د مځکې په اړولو لکه ماله ، قلبه او ابولګولو کې یې د بزګر سره مرسته کوله٠

شین خالۍ چې په خپل سینګار مینه وه یو ورځ زیړګل ته چې د باغچې په سمبالو بوخت وه داسې وویل:
زیړګله دیره مده وشوه چې د بنجاري پته نه لږېږي ٠

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

زیړګل چې په باغچې کې په خپل کار بوخت ؤ شین خالۍ ته بې وکتل او بیرته په خپل کار بوخت او په جواب کې ورته وویل:
بیا دې دکوم سینګار شوق په سر کې راغلی دی ۰
شین خالۍ په جواب کې ورته وویل:
ته نه ګورې چې لیچې مې تشې دي او زه د زرګر ددوکان نه د نو جامو لپاره پاولي غواړم ۰

زیړګل سر ورته وښوروه او ورته یې وویل :
سمه ده سبا له خیره د مور نه دی اجازه اخلم د زرګـر دوکان له دی بیایم او بیرته په خپل کار بوخت شو ۰
زیړګل ته د شین خالي د ا هیله ډیره خوندوره وبریښیده او له ځانه سره یې داسې زمزمه کوله:

مـــانـــه د زرګـــر د دوکـــان
خیـــالي پـــاولـــي غـــواړي

سپینې لیـــځې تشــــې ګرځي
لیلا ځمانه شنه بنګړي غواړي

سبا کله چې زیړګل د ښوونځی خخه راستون شو نو دشین خالۍ پلار د روغبړ نه وروسته ورته داسی ویل:
زیړګله ځویه !
زه د یو ضرور کار لپاره ښار ته روان یم او نن څمونږ د اوبو وار دی هیله ده چې د بزګر سره د ابو په لګولو کې مرسته وکړې او پام دې وي چې څاروی هم درنه وګي یا تږي پاته نشي ۰

زیړګل چې د شین خالۍ سره د زرګر ددوکان وعده کړې وه او دبلې خوا د تره دخبری نه تیریدل هم ورته ګرانه وه په جواب کې ورته ویل:
سمه ده تاسو بیغمه اوسې زه کارونه سمبالوم۰

شین خالۍ چې د پلار او زیړګل خبری واوریدې خوابدی بیرته د کلا انګړ ته ننوتله زیړګل د شین خالي په تنده پوه شو ورسته بې ورته وویل:

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

شین خالۍ ته مروریږه مه، سبا به له خیره وخته تا د زرګر دوکان له بیایم ۰

کله چې ماښام زیړګل د کارو څخه فارغ شو نو د کاکا ناوې نه چې زیړګل به دمور مینه پری ماتوله د سباورځې دشین خالۍ دزرګرددوکان دتـګ اجازه واخیسته اوسبا دواړه د زرګر دوکان په لورې روان شول چې په لاره کې زیړګل د ځانه سره داسې زمزمه کوله:

اشـــنا ځما نه مرورده
د لاس بنګړی می خوړ اشنا په بی صبری غواړی
سپینی لیــځې تشـــې ګرځي
لیلا ځمانه شنه بنګړي غواړي

نو کله چې دزرګر دوکان ته ورسیدل نو زیړګل زرګرته داسې اظهار وکړ:

زرګره نقد ی روپی واخله
مانه اشنا د لاس بنګړی په خپل مرزی غواړی
سپینی لیــځې تشـــې ګرځي
لیلا ځمانه شنه بنګړي غواړي

ورسته بیا زیړګل په ډیره مینه داسې زمزمه کوله:

بنګړی دیارپه لاس کی خوند کړی
په سپین مړوند د بنګړو شرنګ ښکلی ځوانی غواړی

سپینی لیــځې تشـــې ګرځي
لیلا ځمانه شنه بنګړي غواړي
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځلورمه برخه

شین خالۍ

زیړګل چې د شین خالۍ په کلیوالې حسن او سینګار زړه بایللی وه ، تل به یې د هغې په مینه کې کله کله ښکلې شعرونه او په زړه پورې کمپوزونه جوړول ، خوږې سندرې به یې زمزمه کولې او ښه شاعرانه طبعه یې درلوده ، هغه د ټنګ ټکور سره ځانګړې مینه درلوده او د موسقۍ د آلاتو په غږولو کې یې خاص مهارت درلود ، ډیر خوږ رباب او ستار یې غږ اوه او په زړه پورې بګتۍ ، لوبې ، چار بیتې او غزلونه یې کمپوز کړې وې نو تل به په خوښیو ، اخترونو ، نوی کال او د کلي په ښادیو کې ځوانان په حجره کې راټولیدل او د ټنګ ټکور او خوښۍ مراسم به اجرا کیده ، زیړګل به ستار غږ اوه او د کلي د ناېي ځوی میراجاني به د منګي او کاسې څخه داسې خوږ اواز پورته کاوه چې شاو خوا د کلي ځوانان او د ساز او آواز مینه والو به ښه خوند ترې اخیست.

د زیړګل سندرې د هغه د زړه سندرې وې همدا وجه وه چې د هغه د سندرو مینه وال نه تنها د کلي او سیدونکي بلکې په سیمې کې د زیړګل د نامه سره خلکو پیژند ګلوی لرله.

زیړګل به کله کله لکه ګلا جان استاد امسا په لاس کړه دستار او منګي سره به یې داسې ښیاسته لوبې ، بګتۍ او د ګلا جان استاد پیښې کولې چې په رښتیا به د ټنګ ټکور نه ورسته د کلیوالو روحیه بله او د خوښۍ احساس به د کلي په او سیدونکو کې تر سترګو کیده .

شین خالۍ هم د زیړګل په مینه مسته او د زیړګل د پام او نظر د جلبولو لپاره خپل کلیوالي سینګار ته خاصه پاملرنه لرله ، هغې دلښته په شان جګه ونه او د کوترې په شان د پنجو په څوکه تګ او رفتار درلود چې زیړګل به کله کله داسې ویل:

د کلی مینځ کې د پنجو په څوکو تله شین خالۍ
لکه کوتره مې د ورایه ولیده شین خالۍ

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغلی زیړګل چې د شین خالۍ دلارې تګ او د هغې کلیوالې سینګار او نزاکتونو تراغیزې لاندی وه، خپل د سترګو لیدلی حال د اسې اظهار وه:

د سیخکو کتار یـې جوړ وه د اوربله ځینې
په یو نـظر یې زړګی ویوړه د ګـوګله ځینې
په سرو منګلو یې لاس تیر کړه د کاکله ځینې
په هر قدم کې لکه لښته ماتیده شین خالۍ
لکه کـوتره مې د ورا یه ولـیده شین خالۍ

شین خالۍ به تل د خپلو همزولو سره ګدر ته تله او کورته به یې د چښاک پاکې اوبه راوړلې نو چې کله به د اوبو راوړلو څخه فارغه شوه ،بیا به د خپلو خور لنډو سره په چکر شوه چې زیړګل به د اسې زمزمه کوله:

خپلو هــمزولو سره وتــې په چکروه نه
ښکلی موسم د پسرلي او مــازیګر وه نه
د پلو لاندې پـــټ کاتــه یې په هنر وه نه
د نجنو مینځ کې لکه شمعه بلیده شین خالۍ
لکه کوتــره مې د ورا یه ولـیده شین خالۍ

او په اخره کې زیړګل د خپلې مینې سندره د اسې ختموله:

یو یې په غاړه سورکمیس ګل بخمل وه نه
پـــه جګـــه پوزه د چارګل یې جلوبل وه نه
دا خوشبویي چې په ګډا ترې د سنبل وه نه
په افغاني لباس کې ښکلې ښکاریده شین خالۍ
لکه کوتـــره مې د ورایـــه ولـــیده شـــین خالۍ

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلیوالہ جلۍ

د کلی مینځ کې د پنجو په څوکو تلله جلۍ
لکـــه کـــوتـــره مې د ورايه وليدله جلۍ

د سيخکو کتار يـــې جوړ وه د اوربله ځينې
په يو نـــظريې زړګی ويوړه د ګـــوګله ځينې
په سرومنګلو يې لاس تيرکړه دکاکله ځينې
په هر قدم کې لکه لښته ماتيدله جلۍ
لکـــه کـــوتـــره مې د ورايه وليدله جلۍ

خپلو هـــمزولو سره وتـــې په چکروه نه
ښکلی موسم د پسرلي او مـــازيګر وه نه
د پلو لاندې پـــټ کاتـــه يې په هنر وه نه
د نجنو مينځ کې لکه شمعه بليدله جلۍ
لکـــه کـــوتـــره مې د ورايه وليدله جلۍ

يو يې په غاړه سورکميس ګل بخمل وه نه
پـــه جګـــه پوزه د چارګل يې جلوبل وه نه
دا خوشبويي چې په ګډا ترې د سنبل وه نه
په افغاني لباس کې ښکلې ښکاريدله جلۍ
لکـــه کـــوتـــره مې د ورايه وليدله جلۍ
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځمه برخه

شین خالۍ

زیړګل د شین خالۍ په پاکه مینه ډیر خوشـــاله او هغې ته بـــې د خپل راتلونکې ژوند د ترخو او خوږوشیبو د شریکې په سترګو کتل او پدې فکر کې وه چی څنګه د واده سرشته ونیسې او خپله معامله راټوله او خپله کوژدنه په خپل کاله کړې٠
که څه هم څو وارې زیړګل دا خبره د شین خالۍ د مور سره شریکه کړې وه ،خو د هغې څخه بې داسې جواب ترلاسه کړی وه٠

زړګله زویه !
مورا و پلار دې خدای وبښه ، ته پوهیږې چې شین خالې هغوی تاته په وړکتوب کې په نامه کړې وه ،اوس شین خالۍ ستا امانت دی زه او اکادې په دې برخه کې کومه ستونزه نلروخو خبره داده چې٠
زیړ ګل دشین خالۍ مور ته مخ راواړوه اورته بې وویل:
نو څه خبره ده کاکا ناوې؟
دشین خالۍ مورخپلوخبرو ته داسې ادامه ورکړه :
ګوره زیړ ګله ځویه، ته پدې پوهیږي چې ته دې په اکا اوپه موږ ډیر ګران بې ، موږ نارینه اولاد نلرو او موږ ته د اولاد حیثیت لرې ، موږ دا هیله لرو چې ته د پوهې او تعلیم خاوند شې او کله چې درسو نه فارغ شوې که د خدای رضا وه بیا به د واده سرشته درته ونـیسو ، ته پدی برخه کې هیڅ تشویش مکوه او خپلو درسو ته دې پام ونیسه چې په تعلیم کې د همزولو نه بیرته پاته نشې٠

زیړګل ته هم د اکا فیصله ښه بریښیدلې وه او همدا وجه وه چې په ډیره ښه درجه بې د دولسم

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوهنتون څخه فارغ شوه.

ټولګي د فراغت شهادت نامه تر لاسه کړه ۰
کله چې زيړ ګل د دولسم ټولګي څخه فارغ شو ، تـــره يې د زيړ ګل فراغـــت هغه ته مبارکې وويله او دلوی خدای شکر يې ادا کړ چې د هغه هيله کوم چې زيړ ګل د تعلم او پوهې خاوند شې تر يو حده تر سره شوه ۰

د زيړ ګل پام داوس لپاره د درسنو څخه فارغ او د کروندګرۍ په کارونو مصروف وه ،خو سره لدې کله کله د کانکو د ازمويني لپاره به يې په خپل پخوانۍ درسونو مرور کاوه او د فراغت په وخت کې به د رياضي ، کميا معادلې له ځانه سره حلولې او د مکتب د دورې نور مضا مين يې هم لوستل۰

څه مده ورسته زيړ ګل خپل د ښوونځي د دورې همصنفيانو ته په خپله حجره کې د ميلمستيا بلنه ور کړه ، د ښوونځۍ دوستانو هريو د تعليم د دورې خــــپلې خاطرې خوږو او ترخو شيبو کيسې کولې او د ليسې د دورې د فراغت څخه يې خوښي ځرګندوله ۰
د دوی کيسې او د زړه خواله تر ناوخته دوام وکړ ، په اخر کې د زيړګل يو نژدې دوست د هغه سره داسې پوښتنه شريکه کړه:

زيړګله !
څه تصميم لرې په همدې تحصيل قناعت کوې يا که غواړې چې تحصيلاتو ته دې ادامه ورکړې ؟
زيړګل په جواب کې ورته وويل:

ډيرې موهمې مسلې ته مو اشاره ورکړه ، ما پدې برخه کې کوم قاطع تصميم ندې نيولې ځکه د لوړو زدکړو امکانات يوازې په لويو ښارو کې امکان شته ، خو په هــــر صورت کــــې زه تصميم لرم چې د کانکور ازموينه ورکړم ، وګورم چې روزګار موږ سره څه کوې د بلې خوا اکا مې هم دا نظر لرې چې زه بايد خپل تحصيلاتو ته ادامه ورکړم۰
صرف يو مشکل شته که چيرې زه د تحصيل لپاره مرکز ته لاړ شم دلته به د کورنې د سرپرستۍ مسله څنګه شي ، اکا ته هم هغه د ځواني قوت ندی پاته د بلې خو د شين خالي څـــخه لرې کيدل هم ګران دي ،په هر صورت يو ځل د کانکور ازموينه ترسره شې وګورو چې قسمت او نصيب مـــو کوم لور ته بيايې ا و څه راسره کوې۰

شين خالۍ هم د زيړګل د مساپر ي ترفداره نه وه او د زيړګل د جدا يې توان يې په خپل وجود کې نه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګڼه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ليده ،هغې به همیش د مور سره دا ویل:
زیږ ګل زموږ د کار سرې دې خدای دې ژوندی لرې تل د پلار سره د دخمکو او مالدارۍ په کارونو کې ښه مرسته کوې ، زموږ جوړ او ناجوړ ټول په هغه دي خدای دې د هغه سیوری لــه موږ د سره نه کموې.

زیږ ګل چې د شین خالې په مینه او انتظار کې شپې او ورځې تیرولې، د هغه په یاد به یې کله کله د زړه د سوزه داسې د مینې او محبت زمزمه کوله:

راشــــه چې سپرلی دې شــم ګلــزار دې شم
راشــــه چې د بدې ورځې یار دې شـــم
ستـــــا د پـــــاکې مینې محبت کې یار
ژوند شمــــــه وږمه شمـــــه بهار دې شم

زیږ ګل د خپلې پاکې مینې په بریالیتوب متمئن وه او داسې به یې ویل:

نه شتــــــه بلـــــه لار ، نه بل تدبیر چیرې
راشـــــه چې مرهم دې شـــــم قرار دې شم
ته ما ته په مینــــــه مینـــــــه وګوره
زه دې سره لمبــــــــــه شمه انګار دې شم

هغه د خپلې پاکې مینې او اخلاص اظهار داسې کاوه:

مـــــــا سره جـــــذبه د ه محبت زړه کې
راشــــه چې کاکل دې شـم سینګار دې شم
مینه د اخلاصـــــــــه سره خـــــــوند کوي
راشـــــــــه چې د مینې وفـــــا دار دې شم

زیږ ګل چې د شین خالۍ جګه ونه ، هسکه غاړه او د پایزیب شرنګهار زړه وړی وه نو په اخر کې به یې د خپل د مینې سندره داسې ختموله:

هسکــــــــه غاړه زیب لرې امیــــــــل سره
راشــــــه چې د سپینې غـــــاړې هار دې شم

شرنگ دې د پايزيب په زړګي ښــــه لګي
راشه چې پايزيب دې شم شرنګار دې شم

راشه چې سپرلی دې شم

راشـــه چې سپرلی دې شـم ګلـزار دې شم
راشـــه چې د بدې ورځې يار دې شـــم

ستـــــا د پـــاکې مينې محبت کې يار
ژوند شمــــــه وړمه شمـــه بهار دې شم

نه شتـــــه بلــــه لار ، نه بل تدبير چيرې
راشــــه چې مرهم دې شـــــم قرار دې شم

ته ما ته په مينــــــه مينــــه وګوره
زه دې سره لمبـــــــه شمه انګار دې شم

مــــــا سره جـــذبه د ه محبت زړه کې
راشـــه چې کاکل دې شم سينګار دې شم

مينه د اخلاصــــــــه سره خـــــــوندکوي
راشـــــــه چې د مينې وفـــا دار دې شم

هسکـــــه غاړه زيب لري اميــــــل سره
راشــــه چې د سپينې غــاړې هار دې شم

شرنګ دې د پايزيب په زړګي ښــــه لګي
راشه چې پايزيب دې شم شرنګار دې شم

*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

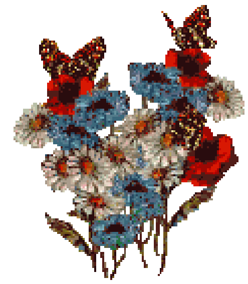

شپږمه برخه

شین خالی

زیړګل خپل د راتلونکي ژوند په فکر کې ډوب او کله کله به یې له ځانه سره ویل چې انسانان د ژوند په مختلفو پړاوونو کـې د مختلفو مسایلو ، کړکیچونو او پرابـلمونه سره مخامخ کیږي خو یوه او کامیابه خلک هغوی دي چې ددغو مسائلو ، مشـکلاتو او مـوانعـو په مقابل کـې د پوهـې او معقولیت نه کار واخلي ، که چیرې انسان د ژوند پـدې پړاونو کې معـقول دریځ او عملي ګامونه اوچت نه کړي بیا ورسته هغه فرصت نه ورته میسریږي ·

زیړګل پدې سوچونو کې دې نتجې ته رسیدلې وه په هر ډول چې وي خپل تحصیلاتو ته باید ادامه ورکړي، هغه د راتلونکي ژوند د خوشبختیو اساسي لار په تعلیم او زده کړه کې لیدله ،او دا ورته جوته شوې وه چې دلوړو لاسته راوړنو لپاره باید لوړو زدکړو ته ځان چمتو کړي ·

څه مده ورسته د هیواد په مرکز او ولایاتو کې د دولسم ټولـګیو د فاریغینو د کانکور د ازموینې نیتېه اعلان شوه ، زیړ ګل هغه همصنفیانو ته کوم چې دازموینې د نـیتې خبر یې نه وه ترلاسه کړی خبر ورکړ او د خپلو نژدی دوستانو کوم چې د ازموینې لپاره بـې امادګي ښودله ،دا هیله وکړه چې یوځای به د ازمـوینې لپاره درسي پروګرام په مخ بیـایي په هـمدې اساس زیړګل خپلو ملګرو ته داسې وړاندیز وکړه چې دازمـوینې تر نیټې پورې بـه هـر ورز د سهـار د نه بجو نه بیا د غرمې تر دولس بجو پورې ددوی حجرې ته راشې او د ازموینـې په احتمالي پښتنو به سـره په شریکه کار وکړي·

د زیړګل دا په موقعي وړاندیز د ټولو د تایـد او ملاتړ وړ وګرځید او هـره ورځ به په هجره کې یو ځای د فزیک ، کیمیا ،ریاضې معـادلې حلیدلـې او هـمدا رنـګه د بیالوژي ، تاریخ ، جغرافیه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

، دیني اونورو مضامینو سوالونه بیرون نویس او دهغو لپاره بې مناسب جوابونه برابرول چې په ربښتیا سره هم د دوی دا هلو ځلو ښې پایلې اولاسته راوړنې د دوی په برخه کړي٠

زیړګل همداسې چې د طب مسلک خوښیده په ډیرعالي نمرو همدې پوهنځې ته بریالي شو او نور ملګروېې هم د کارنکور آزموینه په بری پای تــه ورسوله او د خپــلو خوښې د پــوهنځی ګانو په لستونو کــې خپل نومونه ولیدل ،هغو یو بل ته یې د خپلو د زحماتواو لاسته راوړنو څخه مبارکی وویله او دخوشحالۍ اظهار یې کاوه٠

زیړ ګل او د هغه ملګري په ډیره خوشحالې بیرته خپــلو کلو او بــانډو ته را ستانه شول او د خپلو بریاو زیری یې خپل دوستانو ، کلیوالو او د کــورنیو غړوته ورکړ ،هغوی هم ددوی لاسته راوړنې ولمانځلې او هغو ته ئې مبارکي وویله٠

زیړګل اوس د یو نوې حالت سره مواجه وه ،هغه پدې مسألې فکر کاوه او پدې پوهیده چې د منظم درسونو د تعقیب لپاره هغه محصلین چې د ولایاتو نه کومو پوهنځــیو تــه د بریالــتوب چانس ترلاسه کړي وي باید د مربوطه پوهنځیو د پوهنتونو په لیلیه کې میــشت شي ، هغه پدې فکر کې وه چې ددې په تــلوبه څوک د کورنې جنجالونــه حلوې او د هغوی جوړیا نــاجوړ ته ځان رسوي، په همدې چرتونو کې ډوب وه چې تره یې ورته غږکړ٠
زیړګله ځویه !
ته راځه چې څه ضروري خبرې درسره لرم٠
زیړ ګل په بیړه ځان تره ته ورسوه او بعد له سلامه یې ورته وویل اکا څه مو ویل ؟
هغه په داسې حال کې چې شین خالۍ او د هغــه مور هم هلته نــاسته وه زیړګل ته د سلام د ځوابه وروسته داسې وویل:
زیړګله !
هغه لږ څه غلی شو بیا یې پــه داسی حال کې چــې خپلې میرمن او شیــن خالۍ ته کتل زیړ ګل ته داسی وویل:
ته پدې پوهیږې چې په ژوند کې خوشبختي ، هوســا او ارام ژوند په خپله سرې ته نه راځي ، د دې لپاره چې سړې خپل هدف ته ورسیږي لازمه ده مــطلب ته درســیدلو لپارکوشش وکړي او زحمت وباسي٠ زه ستا په تشویش او مشکلاتو بانــدې پوه یم ، ته زمورږ لــه خوا هیــڅ تشویش مکوه ،ته اوس کوشش وکړه چې هوښیار طبیب درنه جوړشي ، زموږ په کلو او بانډو کې ډاکترته ډیرضرورت

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی او ډاکتران پــه ولسونو کې د عــزت او اعتبـــار خاوندان دي ، پــه مور هم عــمر تیر شوي او ددې اکتر ضرورت احساسوو ۰
دو همه خبره داده چې د زمینداری کارونه بزګر په مخ بیایې بیا هــم ستاسو د تحصیل ځای دومره لرې ندې ،ته کولی شې د هفته په رخصتیو کې کورته راشې ،او که بیا هم کوم مشکل وه بیا حتمي تا خبروو ، زه فکر کوم زه اوس داسې مشکل نه وینم چې هغه دې ستا د تحصیل خنډ وګرځې ،زموږ مشوره تاته همدا ده چې ته دې بې له کومې اندیښنې خپلو زدکړو ته ادامه ورکړې۰

د شین خالۍ مور هم زیړګل ته ډاډ ورکړ او وته یې وویل:
زیړګله ځویه !
اکا دې رښتیا وایې ته هیڅ تشویش مکوه ته بـــاید زحمـــت وباسې چې تانه یو هوښیار طبیب جوړ شي۰
زیړګل چې خپل تره او د هغه هرې فیصلې ته په درنو سترګو کـتـــل ،تره ته یې په جواب کې وویل:

اکا څه چې ستاسو مشوره وي هغه ماته منظوره ده۰

زیړګل د ځایه پاڅید او شړې ئې تر ځان چارپیره کړه او د څارویو د راوستلو په تکل کې شو ، خو په لار کې ئې د شین خالۍ نه د جدا کیدو فکرتکنی کړی وه ، د هغې څخه د جدائې تحمل ورته ګران وه خو هغه ته بله لار معقوله نه بریښیده ۰

شین خالۍ ته هم د زیړګل بیلتون د تحمل وړ نه وه ،خو د پــــلار د فیصلې خــلاف یې هــم هغه نه شو ستنولی ،مجبوره وه د پلار فیصله ومنې او د زیړګل د بیـــلتون د زغم او حوصلې توا ن پیدا کړې۰

څو ورځې ورسته د پوهنتون د درسونو د پیل موقه راورسیده ، زیړګل او د هغه ملګري یوه ورځ د مخه بازارته لاړل۰زیړګل د ځان لپاره نوې جامې ،جمپرونه او نوې بوټان راونیول تر څو د پوهنتون په ساحه کې یې د نورو محصلینو سره سیالي برابره وي،هـــمدا رنګه ملګرویې هم د خپل ضرورت وړ شیان راونیول او د وعدې سره سم سبـــا د وخته د زیړګـــل دوۍ کره راغلل ، د زیړګل دوۍ په حجره کې نور دوستان او د کلي خلک هم د دوۍ د مخه ښې په مقصد راټول شوې وه۰

د زیړګل د ملګرو د رارسیدو سره سم د کلي اوسیدونکو ، سپین ږیرو او دوستانو یې هغوۍ ته د دوعا لاسونه اوچت او دلوی خدای له درباره څخه هغو ته د صحت او کامیابۍ هیله وکړه۰

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شین خالۍ مور هم هغوی ته د دوعا لاسونه پورته کړ او د خــدای پامانۍ وروسته یې رړنې اوبه د توټکي په دود د هغوی پسې وشیندلې.

زیړ ګل او د هغه ملګرو خپل بیکونه ترغاړه او د ولایـــت د مــرکز په لوري روان او هلته په بس کې سپاره او ورسته له دوه ساعته منزله د پوهنتون مرکزي لیلیې ته ورسیدل.

د پوهنتون د لیلیې په انګړ کې د محصلینو د هستوګنې د خونـــو لست زړول شوې وه ، هریو د خپل د هستوګنې خونه ،د لباس الماري او د خوب ځای پیدا کړ او د نویو ملګرو سره یې معرفت حاصل کړ.

زیړ ګل چې زما نژدې ملګری او د زړه د رازونو یار وه ،ورسته له څو اونیو د هغه لیدلو لپاره لاړم ، هغه چې به همیشه د خپل د شین خالۍ د پاکـې مینې کیسې زما سره شــریکــولې زما په لیدو ډیر خوشاله او د نوې ژوند د کیسو ورسته د شین خالۍ د بیلتون په هکله داسې ویل:

د فکر تـــال کـــې زنګیده لیونۍ
بیا پـــه زړګـــي مې وریده لیونۍ

زیړ ګل چې په رڼا او خوبونو کې د شین خالۍ څیره ورته په فکر او خیا لونو کې زنګید له د خپل خوب کیسه داسې کوله:

ما مـــې د زړه ورته داغونه شمیرل
دا بــــې پروا وه خنـــدیده لیونۍ

هسې بــــې درده بې احساسه نه وه
څـــما په میـــنه پوهیده لیـــونۍ

ما چه اظـــهار ورته د مـــینې کوه
لکه د ګـــل به غـــوړیده لیـــونۍ

او د خپل د مینې سندره یې داسې ختموله:

افغاني څومره ښې شیبې تیرې شوې
چې په مـــالت کې اوسیـــده لیونۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیونۍ

د فکر تـــال کــې زنګیده لیونۍ
بیا پـــه زړګـي مې وریده لیونۍ

ما مــې د زړه ورته داغونه شمیرل
دا بـــې پروا وه خنـــدیده لیونۍ

هسې بـــې درده بې احساسه نه وه
ځـــما په میـــنه پوهیده لیـــونۍ

ما چه اظـــهار ورته د مـــینې کوه
لکه د ګـــل به غـــوړیده لیـــونۍ

افغانې ځومره ښې شیبې تیرې شوې
چې په مـــالت کې اوسیـــده لیونۍ
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

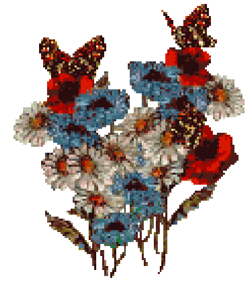

اومه برخه

شین خالې

زیږګل ورو ورو د ښاري ژوند ، د پوهنتون د ماحول ، نویو دوستانو ،ملګرو او استادانو سره اشنا کیده خو په هغه کې د کلیوالي ژوند تاثیرات او کرکتر د ورایه په سترګو کیده .
هغه هم د کلو او بانډو ژوند او د ښاري ژوند تــو پیرونه احساسول ،هلته په کلي کې د زمینداري او مالداری تر څنګ پرګنیزې مرا ودی او ورځنی چارې،دلته د علم او پوهې ماحول دا هغه تفاوتونه وه چې زیږ ګل ورسره نوی بلدیده ، هغه به کله کله دا متل کاوه چې وایې:
چیرته چې اوسې ، په خوی به د هغو شې.

خو د زیږګل هغه ساده اوبې کبره ژوند سبب شو چې په ډیرلږ وخت کې ځانله ډیر دوستان او صادقه ملګري او اخلاصمندان پیدا کړي.
زیږګل د تحصیل په شرایطو کې د وخت په ارزښت او ماهیت ښه پوهیده ،هغه دا پتیئلې وه چې باید وخت تري بې خایه تیر نشې ، هغه ته دا جوته شــوې وه چې د طب د مسلک لمړې یا مقدماتې کال د زحمت او د زیاره سره دي، ځکه چې پدې لمړۍ او دوهم سمسترونو کې د طبي نوو ترمنالوژیو سره اشنا کیدل او همدارنګه د انګلیسي ژبــه او لاتیني اصطلاحات په طب کې هغه اساسي او ضروري مطالب دي چې د هغو یادول په بنسټیزه توګه د هر محصل د پوهې او د هغه دراتلونکي ژوند اساس تشکلوي ، په همدې وجه هغه به تل د فراغت وخت د پوهنتون پــه کتابتون کې تیروه او هلته به یې مسلکي کتابونه متالــعه کول او دطب د علــماو د نظــریاتو سره هم اشنــا کیده او هــمدارنګه په کتابتون کې به د ورځپانو جرایدو او مجلو څــخه په استفادې د وطــن او ددنیا د حالاتو څخه ځان خبروه.

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه د پوهنتون په ساحه کې د نورو اندیښنو ، نظریاتو اوداحزابو ترفدارانو سره اشنا کیده ، د مختلفو نظریاتو پیروانو به ورسره سیاسي بحثونه کول۰

هر تنظیم به د خپل حقانیت او وطن کې دې ناخوالو عوامل تشریح کول او ویل به یې چې ددې مشکلاتو او مطرحو مسایلو د حل لاره زموږ تګلاره ده۰
زیړګل به د هر چا نظر په غور اوریده خو هغه په وطن کې د مختلفو سیاسي جریاناتو سره موافق نه وه ،ځکه هغه دافغاستان دخلکو دیو متحد او مشترک حرکت طرفدار وه ،هغه به ویل چې د وطن خلک بلخصوص ځوانان په مختلفو ډلو او حلقو کې بېلیدل داد وطن په ګټه نه ده ، هر څومره چې د افغانسان خلک په خپلو کې سره یو موټې شي هغه زمـوږ دخلکو اودملک د ترقۍ په ګټه ده ،تنها یووالی دی چې کولای شي موږ دبریالیتوبونو او ترقۍ لوړمعراج ته ورسوي ،نه دا دیوواحد دین او ائېن خلک په مختلفو ډلو او تنظیمونو تقسیم کیدل۰

خو هغه د یو تعداد متعصبه کسانو چې د ژبې او قومونو اختلاف ته لمنه وهله ډیر بد بیني درلوده ، او د هغو سره یې په پټه او ښکاره کینه او نفرت درلود هغه به ویل افغانستان د ټولو مشترک کور دی ،دغه کسان یا د پردو نوکران دي او یا هم ډیر ناپوه خلک دي کوم چې په ناپوهۍ سره زموږ په هیواد کې د نفاق تخمونه کري۰

ددی خبرو تر څنګ زیړګل دې نتجې ته رسیدلی وه چې د ا وخت هـغه باید خپلو درسي پرګرامونه تعقیب کړي تر څو د علم او پوهې له لارې خپلو هیوادوالو ته د خدمت مصدر وګرځي۰

خو دداسې مصریفیوتنو سره سره زیړګل د اکا ، کاکا ناوې او شین خالۍ د فکر او اندیښنو څخه فارغه نه وه او همیشه به یې یادول او د هـر لمانځه وروسته هغو تـه دصحت اوسلامتیا دوعاوې کولې۰

په شین خالۍ هم د زیړګل د مساپرۍ اسر د وارایه ښکاریده او کله کله به د هغه په چرت کې لاړه۰ هغې هر مازیګری د زیړګل د شوتلو پنډ او د څارویـو راوستل د کلا انګړ ته په سترګو کې وه او همدارنګه په باغچه کې د هغه د لاس کرلې ګلان به یې په اوربل کتارول او د فکر د غلتولو لپار د خور لنډو سره وخت تیروه۰

زیړګل یو ماښام چې تمامه ورخ یې په درس او دخونې په د پاکولو او نظم راوستلو وار تیر کړې وه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډیر ستړی معلومیده ، په خپل چپرکت پریوت او د شین خالۍ پــه فکر کې بې هغه وختونه په زړه شول کوم چې هغې ته بې د زرګر د دوکان څخه خیالي چارګل رانیولــې وه او غوښتل بې چې شین خالۍ ته بې د کمکې اختر په مناسبت په اختر مبارکې کې ډالۍ کړي ،چې هغه وخت بې په لاره کې د ځانه سره داسې زمزمه کوله :

خیالي چارګله

ښکلی چارګله شینوجانې له دې وړمه

هغه چې د شین خالۍ تورې زلفې ،ښکلی د غاړې هار او د جګې پوزې چارګل په سترګو کیده نو داسې به بې ویل:

زلفې بې تورې تور اوربل بې مزې دار دی نا
څومره ښایسته په غاړې پروت د زرو هار دی نا
دا سور چارګل بې پاس په پوزې پرې دار دی نا
مین بې کړمه
دا پټ کاته بې په زړګې ویشتل کوینه

زیړګل ته د شین خالۍ د بنګړو شرنګهار ډیر خوندورکاوه او د هغو په وصف کې داسې زمزمه کوله:

د شنو شنه بنګړونه ډک سپین مړوندونه دي
د بنګړو شرنګ بې لیوني کړه عالمونه دي
ظالمې کړې دي د خیا له ډیر کبرونه دي
ستې بې کړمه
شرنګ د بنګړو بې عالمونه خبروینه

او د خپلې د خوږ زړګې تسل بې په لاندې بیتو کې ختماوه:

خیا لي چارګل مې د اشنا په پوزه سپور ښکاریده
څومره ښاسته لباس کې وتې حال بې نور ښکاریده

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښایسته سور شال کلیوالي ېږ په سر خور ښکاریده
نظره نه شي
دا افغاني لباس ېږ څومره خوند لرینه

خیالي چارګله

خیالي چارګله
ښکلی چارګله زرو جانې ته دې ورمه

زلفې ېږ توري تور اوربل ېږ مزې دار دی نا
څومره ښایسته په غاړې پروت د زرو هار دی نا
دا سور چارګل ېږ پاس په پوزه پري دار دی نا
مین ېږ کړمه
دا پټ کاته ېږ په زړګي ویشتل کوینه

د جلۍ شنه بنګړونه ډک سپین مړوندونه دي
د بنګړو شرنګ ېږ لیوني کړه عالمونه دي
ظالمې کړې یې د خیا له ډیر کبرونه دي
ستې ېږ کړمه
شرنګ د بنګړو ېږ عالمونه خبروینه

خیا لي چارګل مې د اشنا په پوزه سپور ښکاري
څومره ښاسته لباس کې وتې حال ېږ نور ښکارې
ښایسته سور شال کلیوالي ېږ په سر خور ښکاري
نظره نه شي
دا افغاني لباس ېږ څومره خوند لرینه
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

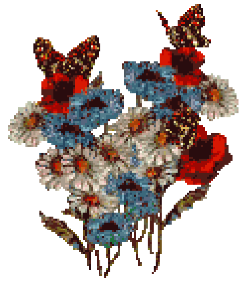

اتمه برخه

شین خالۍ

د شین خالۍ دکیسو او بنداار نژدې ملګرې د هغې خورلنډې وې خو نژدې خوا خوږې د هغې مور وه چې د زړه خبرې به یې ور سره شریکولې .

شین خالې د زیړګل په لرې توب تل غمجنه وه چې دهغې دغــم احساس د هغې په ظاهري بڼه کې له ورایه څرګندیده، هغې د زیړګل په اړه یوه ورځ خپلې مور ته داسې وویل:

مورجانې !
ابا خو زیړګل ته ویلې وه چې هغه به د اونیو په رخصتیو کــې کلې ته راځې ، اوس خو شپږ میاشتې تیرې شوې دهغه د راتګ هیڅ پته ونه لګیده ،بیګا مې هم پریشانه خوبونه لیدلې، خدای دې وکړي چې ناروغه شوې نه وي .

مورې ورته په جواب کې وویل:
شین خالۍ ته ډیر چرتونه مه وهه ، هغه بله ورځ پـــلار دې ددهقان ســره د ولایت بازار ته تللې وه ، د پـــلار دې هغه په همغه ورځ د زیړګل سره په تیلیفون کــې خبرې شوې و ې ، پلار دې ویل چې دهغه درسونه زیات دي او وابې چـې هغه باید ډیر درس ووابې څکه چـــې د ډاکټري اول کـال ډیر زحمت پکار لري وابې که څوک په دې کال کـــې بریالــی نه شي بیا نو ډاکتري د فاکولتې چانس له لاسه ورکوي ،همدا وجه ده چې زیړګل شپه او ورځ درس وایــې چې پــه خیر کامیابه او ښه ډاکتر ترې جوړ شي.
او دا یې هم ویلې وه چې څو ورځې ورسته بې له خیره سره د دوو اونیو لپار رخصتي شروع کیږي

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

او کور ته راځې، ته چرت مه وهه او دوعا وکړه چې په درسو کې بريالی شي٠

شين خالۍ ددې خبرې په اوريدو ډيره خوشاله شوه او په زغرده دزرڅانګې کورته چې د هغې نژدې خورلنډه وه او په راتلونکوڅو ورځو کې بې دواد ه تياري نـــيوله ،هغې ته يې د زيړګل دراتلو خبر ورکړاو خپل د خوشالې احساس بې دهغې ترغوږوورساوه٠

زرڅانګې وويل ٠ زه هم د خدايه دا غواړم چـې زيړګل زما د واده پورې راشې خکه زيړګل خو به زما واده په خپل ښکلې اواز او سندرو نور هم ښکلی کـــړي ، زه همدا اوس مې پلار ته وايم چې هغه ته زما د واده کارت ولېږي٠

دزيړګل هم د لمړې سمستر پرګرام په ډير کوشش او زحمت پاې ته په رسيدو وه چې د سمستر په اخر کې د دوو اونيو درخصتې لپاره تيـــاري نيوله نو همدا وجه وه چې شين خالۍ ، اکا او کاکا ناوې ته د سوغاتونو د اخستلو په نيت د خپل دخونې د ملګرې سره ښارته وتلې وه او دعلاقې وړ سوغاتونه يې هغو ته راونيول٠

شين خالۍ چې د بنجاره سينګار ډير خوښيده، هغې ته يې شنه او سره بنګړې، جامې ښکلې ټيک او ډير نور بنجاري سامان ، او همدارنګه د کاکا ناوې ته ښکلې شين رنګه شال او تره ته بې ښکلې پالاوۍ لنګې راونيوله او ټول بې په مناسب ځاې کې ځاې پرځاې کړل تر څو پس له شپږ مياشتې مساپرۍ د هغو زړونه د سوغاتونو په ورکولو خوشاله کړي٠

څو ورځې وروسته د زيړګل د لمړې سمستر درسونه پاې ته ورسيدل او دخپلو هلوځلو او زيارڅخه راضې معلوميده داسې احساس بې کاوه چې هغه څـــه چې يې پتيلې وه پـــه همغه ډول يې درسونه تعقيب او د نتجې څخه يې راضې وه خو ددې رضاېت او خوشالۍ تر څنګ دا چې سبا کلې ته روان وه او پس له څو مياشتو بيا دا موقعه ترلاسه کوې چې خپل کلو بانډو ته ځي د ډيري خوښې شيبې شميرلې او دځانه سره به يې ويل چې څنګه به سبا ځـــان د موټرو تم ځاي تـــه رسوي او کله به بيا په خپلو کلې او ځمکو ګرځي او د شين خالې خيا لې اوربل ته بـــه په باغچه کـې ښايسته اورنګارنګ ګلان کرې٠

سهار زيړګل د سهاردلمانځه ورسته خپل بيک چې تير ماښام يې دسفر لپار جوړ کړې وه تر غاړې کړ اودخپلو د خونې د ملګر څخه يې چې هغوی هم د رخصتېو څخه په ګټه اخستو خپلو کلواو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کورو ته روان ول خدای په اماني و اخیسته او دخپل ولایت د موټرو تم ځـای ته روان شو ، د بس په تم ځای کې یې د خپل ولایت ډیـر ې اشنا خیرې تـر سترګو شـوې خـو د زرځـانګې پلار یې دورایه وپیژانده او د هغه سره تر روغبړ وروسته دواړه په بس کـې څنګ ترڅنګ چوکیو کې کیناستل او د لارې ملګري شول .

په لاره کې زیړ ګل د زرځانګې د پلار څخه مرکز ته د هغه د راتګ وجه وپوښتله او ورته یې وویل :

کاکا خیریت خو به وه څنګه مو دلته پیښه شوې وه ؟
هغه په جواب کې ورته وویل:

زیړ ګله !
ښه شو چې ومې لیدلې ،ما فکر کاوه چې تا به زه څنګه پیدا کوم ،ښه شو چې خدای دلته را پیدا کړې. هغه دبس په اخره څوکې کې چې ناست دې هغه ځما ځـوم دی او د کوزکلي د زمانخان اکا ځوی دې او هغه تورسرې چې وینې یوه یې زرځانګه او هغه بله یې مور ده .

مور دلته د واده خرید ته راغلي وؤ ، خرید مووکړ ، که د خدای رضاوې بله اونۍ د زرځانګې واده دی ، ښه شو چې ته راغلي چې دواده په کـارو کې برخه راسره واخلې ،تا خو همیش د کلي په مړي او ژوندي کې کلیوالو ته ځان رسولی دی بس د میـلمنو پالنه او هغوسره د ګپ ،شپ او ټنګ ټکور دنده مو تاته درسپارلې ده .

زیړ ګل ورته په لـمړي سر کې د خوښی مبـارکي وو یله اوبیا یې ورته اطمینان ورکړ او وې ویل : تاسو بیغمه او سۍ کاکا زه کارونه جوړوم .

په همدې ډول تر کلي پورې دواړو د زړه خواله وکړه اوپس له څه مدې منزله کلي ته ورسیدل او د بس څخه کوز او د کلي په لو ر روان شول .

زیړ ګل کلي تـه د رسیدو مـخکې د امیـن اکا په دیره کې د کلي د ځـوانانو سپین ګـرو او نورو اوسیدونکو ګنه ګونه تر سترګو شوه .
هغه ځان په چټکی ورساوه چې ګوري د سواد او زدکړې استازي کلي ته راغلي تر څو د بیسوادی د له مینځه وړولو لپاره سرشمیرنه وکړی چې څومره ښځینه او څومره د کلي نارینه اوسیدونکي چې

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سواد د نعمت څخه محروم دي ددی کورسونو د تعقيبولو لپاره چمتو دي.

د کلي اوسيدونکو د زيړګل په لـيدو خوشاله شول او د هـغه د هرکلي لپـاره مـخې ته ورغلل. پس له روغبړه زيړګل په احوال ځان خبر کړ او ټول د زيړګل د اکـا باغچې ته راغلل او هـلته زيړګل خپل کلي والو ته داسي ويل :

درنو خويندو او ورنو !

سواد او پوهه دا هغه د خداې لوی نعمت دي چـې لوی خدای پـه خپلو بنده ګانو که نر وی يا ښځه فرض ګرځولی دی، زموږ د پاک اوسپيڅلي دين مشهوره لار ښونه او حديث مبارک دي چې وائي علم زده کړه که څه هم په چين کې وي . دا چې او س مـوږ ته په کلي کـی داسې مـوقعه برابريږي د خـوښی ځاي دي چې زموږ د کلي هغه خويندې او ورونه چې دا فرصت ولری ځـان په دې کـورسونو کې شامل کړي ،ترڅو په راتلونکو مياشتو کې د سـواداو زده کړي د نعمت څخه بهره مند شي.

زما د سواد اموزی استازو ته دا وړانديــز دي چې د کلــو دښځينه کـورس لپاره دې زموږ د کلې د زمان اکا لور زرڅانګه چې يوه تعليم يافته خور ده د ښوونکې په توګه وګمارل شي .

د کلي ټولو اوسيدونکو د زيړګل خبری تايد او لاسونه يې ورته وپړکول.

استازوهم د زيړګل دا وړانديز و مانه او د زرڅانګې د پــلار څخه يې هيله وکړه چې د زرڅانګې موافقه پدې برخه کې د يو درخواست په ډول وليکي چې موږ يــې نور قانوني مراحل د خلاصولو ورسته په دې دنده وګمارو او د نارينه کورسونو لپاره تکړه استـــاد حبيب الله خـان دي چې دلته تشريف لري تاسو ته معرفې کوم.

د پروګرام ورسته زيړګل د کلا انګړ ته ننوت ، شين خالـې او کاکا ناوی چې دمخه د هغه د راتګ څخه خبر شوي ول مخې ته راغلل او د هغه سره يې روغبړ وکړاو په ليدو يې ډير خوشاله شول.

شين خالې هم د غرمې ډوډي تياره کړې وه او ټـول يو ځاې په دستر خوان کـيناستل او د غرمې ډوډې يې نوشجان کړه.

د شين خالې مور زيړګل ته ويل څنګه شوه ځويه درسونه دې خداې دې وکړې چې ښه نتجه دې تر لاسه کړې وي ؟

زيړګل ورته په جواب کې وويل :

موري بې زحمته سرې مطلب ته نشې رسيدلای ، زه د خپل زحمته راضې يم ، ښې نمري مې تر لاسه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړې ،تاسې بیغمه اوسې ما باید زحمت ویستلې واې٠
د کاکا ناوې وویل٠ شکر چې ښه نتجه دې تر لاسه کړې ده تل خوشاله او بریای اوسی٠

شین خالۍ هم د زیړ ګل په برې خوشاله وه ،پس له ډوډې زیړ ګل د شین خالۍ سوغاتونه د بیکه راوویستل او ورته یې په ډیره مینه ډالې کړل او همدارنګه د کاکا ناوی شال یې هم د هغېپر اوږو هموار کړ او د اکالنګۍ هم ورکړه چې اکا کورته راشې او هغه ته یې پر سر وتړي چې هغو هم د زیړ ګل سوغاتونه په ډیر خوښې ومنل او د هغه څخه ئې مننه وکړه٠

پس له څوشیبو خوږو کیسو او خبرو شین خالۍ د زرڅانګې د واده خبر زیړ ګل ته ورکړ او د هغې دا هیله یې هم ورته وویله چې واده ته به یې ښکلی شعر جوړوي چې بیا په واده کې ئې په سندرو کې ووائې٠
زیړګل دشین خالۍ دا هیله ومنله او خپله شړې یې تر خان چارپیره او د داما ن ځمکو ته د اکا د لیدلو په مقصد ووت٠
زیړګل د دامان ځمکو ته نژدې په یوه وړه غونډې کیناست او داسې زمزمه یې تر خولې شوه:

شپې دې د برات شه شه کلونه دې اختر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

زرڅانګه چې د شین خالۍ نژدې خورلنډه وه او زیړګل ته یې ورور ویلی وه زیړګل د هغې د راتلونکې په اړه داسې هیله لرله:

پل دې بختورشه ناوې مینه کې دې کورشو
نوې اشنایي شوه نوی بل د مینې اور شو
ستا د حسن شمعه چې روښانه په هر لورشو
حسن دې ښکلا دې چیرې مه شه د نظر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

او دهغې د واده محفل یې داسې تمثیلوه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن چې دې محفل کې خوشحالي ده هم خندا
خوښي دې همزولې دي په مينه کړي نڅا
يې د نجونو ميره ټول دا ستا په تماشا
رب دې په نصيب کړه په ژوندون کې زيب اوزر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

او په اخر کې د هغې د خوشبختي لپار داسې دوعا کوله:

ناوې نوی ژوند کې خوشحالي دې شه نصيب
کور دې بختور شه خور اشنا دې شه طبيب
اور يې چې بليږی پاک الله يې شي قريب
وی دی په امان کې افغاني ښکلی بشر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

پل دې بختور شه

شپې دې د برات شه شه کلونه دې اختر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

پل دې بختور شه ناوې مينه کې دې کور شو
نوې اشنايي شوه نوی بل د مينې اور شو
ستا د حسن شمعه چې روښانه په هر لورشو
حسن دې ښكلا دې چيري مه شه د نظر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

نن چې دې محفل کې خوشحالي ده هم خندا
خوښي دې همزولې دي په مينه کړي نڅا
يې د نجونو ميره ټول دا ستا په تماشا
رب دې په نصيب کړه په ژوندون کې زيب اوزر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناوې نوی ژوندکې خوشحالي دې شه نصیب
کوردې بختور شه خوږ اشنــــا دې شه طبــیب
اور یې چې بلــیږی پاک الله یې شـــې قریـــب
وی دی په امان کـــې افغـانـي ښـــکلی بشر
پــل دې بخــتور شـــه ناوې پـــــل دې بخـــتور
*** ***

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

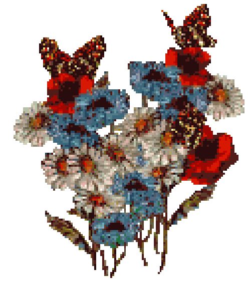

نهمه برخه

زیړګل ته د دوؤ اونیو رخصتي بیا دا موقعه برابره کړه چې د پخوا په شان د کلیوالي ژوند څخه بهرمند شي او د کلیوالو سره راشه درشه ولري ، په غم ،ښادۍ او ورځنۍ ژوند کې د هغو سره کور او کلی شي او همدارنګه د اکا سره د کــرنې او مالدارۍ پــه برخه کې مــرسته وکــړي او خپل د راتلونکی ژوند د ملګرې شین خـالۍ د ارمانو او هیلو د تر سره کـولو لپاره د هغې په چوپړ کې وي.

شین خالۍ د زیړ ګل څخه دا هیله لرله چې د هغې د خــورلنډې زرځــانګې په واده کې د هغه د پلار سره نژدې سلاکار اوسي ځکه چې زرځانګې مشر ورور ندرلود همدا وجه وه چې د هغه څخه دا تمه لرله چې هغه به د زرځانګې د پلار نژدی مرستندوی وی. زیړګل هم دا پتیله وه چې د واده په مراسم او تیارۍ کې د زرځانګې د پلار سره مرسته وکړي.

ماښام کله چې زیړګل څاروي د کلا انــګړ ته راوستل نو په شین خــالۍ یې غږ وکړ چې څاروې په خپلو ځایو کې وتړي تر څو د هغو لپاره آذوقه برابره کړي.

شین خالۍ او د هغې مور په ګډه څاروې په خپلو ځایو کې وتړل ،زیړګل چې د شوتلو پنډ تر شا او لور یې په لاس کې وه لمړی یې د شوتلــو پنډ د وچو وښو تر څنګ تــراوږې ښکــته کړ او لور یې د دیوال په د رز کی خښ کړ او بیا یې شوتله د وچو وښو سره ګــډه کــړه او د څـارویو مخې ته یې په کافي اندازه واچوله او خپل څادر یې چې شوتلــه پکې راوړې وه و څنډه او د کـور په انګړ کې چې په ګلمونو ، توشکو او کټونو سنبال شوی ؤ کیناست.

شین خالۍ په بیړه چاې تیار او په پتنوس کې یې د تورو چایو پیاله د مساله دارې ګوړې سره د زیړ ګل مخې ته کیښود.

یو څه شیبې وروسته د شین خالۍ پلار او مور هم راغــله او شین خالۍ د هغو مخــې ته هم د شنو

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

چایوډکې پیالې کېښودلې.

زېړګل د تورو چایو څښکل عادت درلود ،مګـــر د شین خالۍ مور او پلار د شنو چـــایو څښکل غوره ګڼل او ویل به یې چې د شنو چایو ګټې ډېرې دی خو شین خالۍ بیا دومره سر پرې نه خوږاوه هغې ته که تور چای وه او که شین تو پیرنه درلو د ،څـه چې به تیار وه هغې به څښل خو بیا زېړګل او د شین خالۍ مور او پلار ته خپل د خوښې چای عادت ګرځیدلی وه.

زېړګل د چاې اخـــري پیاله پـــه سر واړولـــه چې د کـــلي د ملا د الله اکبر آواز پـــورته شو ټـــولو د جل جلالهو اواز تر خولې وخوت ، زېړګل څادر او اکایې شړۍ په اوږه کړه او د جومات په لور روان شول ترڅو د ماښام لمونځ په جمعه وکړي، دوې په ځغرده ځان جماعت او د جمې لمونځ ته ورسوه.

په کـــلي کې د ماښام لمانځه ته د کلي اوسیدونکي حتمي جـــومات ته راتلل ، په تیره بیا د کلي سپین ګیری او خوانان ځکه چې دورځې له خوا ټـــول دکار او غریبۍ لپاره د کـــلي څخه بهر وتل ، څوک به د بزګرۍ په کارونو بوخت وه ، ځوانان به د تعلیم او زده کـــړې لپاره ښوونځیو ته تلل ، په کلي کې تنها د کور میرمنې او واړه ماشومان پاته کیدل چـــې په خپلو کې بـــې راشه درشه لـــرله او همیش بې بنډارجوړ وه خوددی بنډارو ترڅنګ د کوردکارونو سنبالول ، دجامو پریمینځل ، پخلې او نور ډیر مصروفتونه وه چـــی د کور ښځو هم په ډیـــر زحـــمت او کـــړاونوورځنـــۍ چارې تر سره کولې.
سبا د زرڅانګې پلا ر، زرڅانګه د شین خالۍ کورته واستوله چې وګوري که چیری زېړګل او تره یې په کور وي ترڅو د واده په اړه د هغو سره خپل پروګرام شریک کړی.

د زرڅانګې کور د شین خالۍ د کور په څو قدمې کې وه پـــدې توګه په کلـــې کې د دې دوؤ کورنیو تک راتګ دکلی نورو اوسیدونکو په پرتله ډیرؤاو ښې اړیکې یې ساتلې.

زرڅانګې د زېړګل او د هغه د اکا شتون پـــه کورکې خپل پـــلار ته خبر ورکړ.هغه هم دځایه پاڅید ، پګړۍ یې په سر وتړله ، واسکت یې واغـــوست او خپله تور بـــخنه شړۍ یې تـــر ځان چار پیره کړ او د زېړګل د کور په نیت روان شواو هلته په رسیدو د هغو د کور ور وټکوه.

زېړګل د کلا ور خلاص کړاو د زرڅانګې د پـــلار سره یې روغبړ وکـــړ او هغه تـــه یې کورته د ننوتلو بلنه ورکړه اود کور په انګړ کې ورته ځاي برابر کړ.

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

زیړگل ، دزیړگل اکا ، شین خالۍ او کاکا ناوي هم د هغه هرکلي ته راغله او د هغه په مخامخ لوري کیناستل.
د روغبړ نه وروسته شین خالۍ د چای د جوړولو لپاره لاړه او دوي خپل خبري د زرځانګې د واده په اړه پیل کړې.
په پیل کې د زیړگل آکا د زرځانګې د پلار څخه داسې وپوښتل ؛
لعل میره !
څنګه شوه د زمانخان آکا سره مو د واده په اړه څه وکړل او څه نتجې ته سره رسیدلي یاست ؟
د زرځانګې پلار ورته په ځواب کې وویل:
آکا ، که رښتیا راباندې وایې ماملـه خو جوړه ده ، داسې د جنجال یاستونځی کومه خبره نشته ،زمانخان هم بد سړی ندې، که څه هم د زرځانګې مور یو څه اضافي بوجونه پر هغو اینبې ؤه، خو کله چې زه خبر شوم ما د زرځانګې مورته قناعت ورکړ ، اصلي خبره خو دا ده چې زرځانګه زموږ یو اځینی لور ده ، موږ بل اولاد یا وارث نلرو ،اوس که موږ په ځوم دا بې ځایه مصارف او بوج واچوو نو دهغو راتلونکی ژوند به د کړاونو سره مخ شې چې دا خبره ما د زمانخان سره هم شریکه کړه اوورته مې وو یل څرنګه چې مو زړه وې، د استاسو خپله معامله ده او زه نه غواړم چې پدې برخه کې کوم شرط یا بوج درباندې کیږدم ، دبلې خوا د زمانخان آکا دې هم کور اباد وې پوه او مشر سړی دی ، هغه زما ددې فیصلی څخه مننه وکړه او راته یې وویل چې دا زموږ او تاسو د خوښی او دوستی خبره ده ،ستاسو دی کور آباد وي خو موږ هم خپل هوس اوآرمان لرو ، زموږ هم دا هیله ده چې زموږ واده او دا خوښی په ښه شان سره تر سره شې ،تاسی تشویش مکوی موږ د کلی رسم او رواج نه ستر ګې نه شو پټولی هغه څه چې لازمه او زموږ په وس کې پوره وي هغه موږ خپله هم دا تکل لرو چی زموږ د اولادونو دا خوښې په پوره درښت تر سره شې.

د شین خالۍ مور په آخر د خبرو کې داسې وپوښتل؟
لعل میره آکا ، د واده ورځ او نیټه مو وټاکله ؟
د زرځانګې پلار ورته په جواب کې وویل:
هو د واده ورځ مو معلومه ده ، راتلونکې دجمعې په ورځ که دخدای رضاوې واده دی ، همدا وجه ده چې آکا ، زیړگل او تاسوسره د مشورې لپاره راغلی یم ترڅو د واده په تنظیم کې له ما سره برخه واخلۍ.

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

په همدي ډول لعل میر آکا ، زیړګل ، او د شین خالۍ مور او پلار د واده پروګرام جوړ اودې پایلې ته سره ورسیدل چې د ښځو مراسم دې د زرڅانګې دوې په کور او د نارینه و لپاره د شین خالۍ دوې په کورکې ځایونه برابر شي او میلمنو ته د ډوډۍ جوړولو او پخلي کارونه دې هم دلته تر سره شي ۰

کله چې د زرڅانګې پلار د زیړګل او دهغو د خپلوانو د مرستو او ژمنې وعده تر لاسه کړه نو دهغو نه په خوښۍ سره د خپل کور په لور روان شو ۰
زیړګل هم خپل څادر په اوږه کړ، لور او بیل یې واخیست اود باغچې په لور روان شو ۰هغه د زمانخان اکا ځوی یا د زرڅانګې کوژدن ا باسین له ورکتوب څخه پیژنده ، هغه به همیش پالاوۍ لنګۍ تړله او جګه شمله به ګرځیده ۰ نو کله چې په باغچه کې په کار بوخت شو دا زمزمه بې تر خولې شوه:

پدې محفل کې نن خوشاله خوشالي ده
د شمله دارهلک ښادي ده

دزیړګل څخه شین خالۍ هیله کړې وه چې دزر څانګې واده ته به ښکلې شعر جوړوي چې دا زمزمه د زیړګل لپاره ښه الهام وه کوم چې د هغې په واده کې یې ډالې کړي ، زیړګل د هغې کلیوالې حسن ، خصلت او همدا رنګه د واده شپې ته داسې هیله لرله:

ناوکۍ څومره ښه ښکاریږي
په ناز همزولې یې ګډیږي
د هلک کورپرې اباديږي
په خپل ښایست کې یې خصلت کلیوالي ده
د شمله دار هلک ښادي ده

زیړګل د هغې ښکلا او حسن بې داسې تمثیلوه:

ناوې ښایسته لکه د ګل ده
څه د ښایست یې جلوبل ده
دا خوش بویې یې د سنبل ده

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو مره ښایسته د غاړې هارېې طلايي ده
د شملـه دارهلــک ښادي ده

د ا باسین او زرخانګې د نیکمرغې لپاره یې داسې هیله لرله :

ناوکۍ پــل دی بخـــتور شه
شپې دې برات ورځ دې اختر شه
ژوندمــورونبانه لکه لمر شه
دا زموږ هیـله ده امید دا مو مرضي ده
د شمله دارهــلک ښادي ده

او په اخرکې یې دا دوعا هغو ته د زړه ووتله :

ښه اوږد ژوندون مو په نصیب شه
ښاد مو هم لرې هم قریب شه
مینه مـو ګـــل اوعندلـــیب شه
اوسۍ خوشالـه دا ډ الۍ د افغاني ده
د شمــله دار هلک ښــادي ده

ډ الۍ

پدې محفل کې نن خوشاله خوشالي ده
د شمـله دارهلک ښــادي ده

ناوکۍ خو مــره ښه ښکاريږي
په ناز همـــزولې يې ګډيږي
د هلک کورپـــرې ابـــاديږي
په خپل ښایست کې يې خصلت کليوالي ده
د شملـه دار هلک ښادي ده

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناوې ښایسته لکه د ګل ده
څه د ښایست يې جلوبل ده
دا خوش بويي يې د سنبل ده
ځومره ښایسته د غاړې هاريې طلايي ده
د شملـه دارهلــک ښادي ده

ناوکۍ پــــل دی بخـــتور شه
شپې دې برات ورځ دې اختر شه
ژوندمــوروښانه لکه لمر شه
دا زموږ هيـله ده اميد دا مو مرضي ده
د شمله دارهــلک ښادي ده

ښه اوږد ژوندون مو په نصيب شه
ښاد مو هم لرې هم قريب شه
مينه مـو ګــل اوعندلـــيب شه
اوسۍ خوشالـه دا ډ الۍ د افغاني ده
د شمـــله دار هلک ښــادي ده

*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

لسمه برخه

شین خالۍ

د زرڅانګې او اباسین د واده انګازې پــه کلو او بانډوکــې خپرې شوې وې ،شین خالۍ هم د خپلې خورلنډۍ واده ته تیاري نیولې وه ، هغه په تیره اونۍ کې د زیړګل او مور سره دولایت بازار ته تللې وه او ځانله یې د بزاز له هټۍ څخه دجــامو لپاره دخپلې خــوښې ټــوکر او د بنجارې د دوکان څخه رنګارنګ د سینګار سامان رانیولی وه٠

د اباسین پلار زمانخان اکاهم د اباسین او د زرڅانګې د واده لپاره پوره تیاري نیولې وه او دکلي د نائي په لاس یې ټولو کلیوالو ، لرې او نژدې دوستانو ته د واده دبــلنې کارتونه او خبر لیږلي وه او هغوته دمیلمستیا پروګرام جــوړ او د هغو د خــوشالۍ لپاره یې مشهوره هنري ډله رابللې وه او دکلي څخه بهر یې دامین ماما د دیرې ترڅنګ پــه یوه شدیاره ځمکه کې ورته ځای برابر او هغه ځای یې په کټونو ګلمونو او توشکو فــرش او پــه ګیسونو دشپې له خوا روښانه کیدو لپاره یې ځوانان په کارګمارلي وه٠

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کلي نائي ګلاجان چې په ګلاجاني مشهور او د غلام بابا ځــوې ؤ یوه ورځ د مخه د زمانخان اکا د کلا په انګړ کې میلمنو ته د پخلي تیاري نیولې وه، هغه داسې چې خپل لوی او واړه دیګونه او نور د اړتیا وړ سامان چې په هر واده کې بې ترې کار اخیست له ځــانه سره راوړې ؤ او د پخلي لپاره بې ثو ځایه لوی او واړه نغري جوړ کړي ؤ او همدا رنــګه بې پــه لویو او وړو دیګونو کې وریجې په ګرمو اوبو مینځلې او د نرمیدلو لپاره بې په اوبو کې ساتلې وې ، غوښه بې هم برخې برخې یخنې او نرمه کړې وه ترڅو ورسته بیا د نورو کارونو لپاره پوره وخت ولري٠
په رښتیا سره هم ټولو کلیو الوا د واده میلمنو ته میلمستیا اوهغو ته خوندور خواړه برابرول پوره زیار اومنډې په کارلري چې په کلو او بانډو کې د نائیانو دا زیار د ستایلو وړ دي٠

ګلاجان او نورو دآشپزي ګـروپ سهار دوخته د کلی د نــائې تر لارښوونی نغري بار او د هر رنګ خوراکونود پخولو کار پیل کړې وه ، دوه درې ډوله پلونه ، قورمه ، کوفته٠بنډی ،بانجان بوراني ،سابه ، چپس ،او سلات او ډیرنور هغه حتمې خوراک وه چې تر مازیګره باید جوړ شوی وای٠ مازدیګر کرار کرار کلي ته د میلمنو راتګ پیل شو چې د زمانخان اکا ، اباسین او د کلي د سپین ګیرو له خوا ورته هرکلی ویل کیده او د ځوانانو له خوا ټا کل شوي ځای ته چرته چې د میلمنو لپار جوړ شوی وه بدرګه کیدل٠

ټاکل شوي کسانو به میلمنو ته دلاس مینځلو اوبه وروړلې او نور ځوانانو به د دستر خوان په خوړو خوړو سمبالوه او میلمانه به ډلې ډلې راتلل او ډوډی به یې نوشجان کوله او بیا به د امین ماما د یري په لور د سیل لپاره تلل٠
کله چې د ډوډی پروګرام خلاص شو نو د امین ماما د دیرې ترڅنګ د میلمنو لپاره مو ظفو کسانو چاې اوبه او چلم ګرځاوه ترڅو د میلمنو احترام یې ساتلې وې٠

د کلي او میلمنو په خیروکې د خوشالی روحیه دورایه څرګندیده اوښایسته ګڼه ګوڼه وه٠ څه شیبه ورسته سازیانو د موسیقی د آلو په سورولو پیل وکړ اوبیا ګل محمد استاد چې په ګلکي مشهور وه او په سیمه کې د ښه شهرت خــاوند وه ارمونیه تر غاړه کړه او همدا رنګه د یارمحمد استا د د تبلو اواز د کــلي او سیمی د خــلکو تر غــوږ شو٠ سازیانو په وار سره دبهارې، بیرمې، بیاګ، کستوري، کلیان، اسا، او جــوګ پــه راګونــو کې دمقام ، غزل ،لنډی ،چــاربیتې،لوبې ، بګتۍ او دا ستانونه په خپلوخوږو اوازونو کې راغلو میلمنو او تماشا چیانو ته اورو ل٠

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو شيبې وروسته زيړګل هم د شين خالۍ د خور لنډې زرښانګې په کور کې چې د ناوې خپلوان او خورلنډې په واده راغلي وې، د ډوډۍ او نــورو مــراسمو ورستــه د خپل انډيوالانو سره د اباسين دليدو او هم د سيل په مقصد د زمانخان اکا کلي ته راغلل.
د زيړګل دوستانو د هغه په ليدو هغه ته ښه راغــلاست ووايه او د هغه ځخه يې هيله وکړه تر څو ددوۍ د خوښۍ لپاره سندرې ووايې ، که څه هم زيړګل په اوله کې رضايت نه ښوده نو چې کله اباسين د هغه ځخه هيله وکړه نو بيا يې ارمونيه خپله کړه او د دې سندريې په ويلو سره چې شعر خپله ورته جوړ کړی وه خپل اواز پورته کړ.

پدې محفل کې نن خوشاله خوشالې ده
د اباسين هلک ښادۍ ده

ددې سندرې په اوريدلو سره د واده ګډون کونکو کې شور او احساسات نور هم زيات شول او ټولو ورته په خوشالۍ لاسونه وپــکړول او د واده فضا نور هــم توده شوه. زيړګل يو څو نوري سندرې وکړې او ورسته يې د دوستانو د تشويق څــخه مننه وکړه او د ملګرو سره په کټ کيناست.
په همدې ترتيب د شپې تر ناوخته پورې د واده نور مراسم د سازيانو په خوږو نغمو او سندرو دوام وکړ او ورسته ميلمانه پــه احترام او عزت رخصت او د اباسين دواده خــوږه شپه ورته خوږه خاطره پاته شوه.

سبا دورځې ساز او د واده مراسم ادامه درلود ، مازديــګر ډولۍ جوړه شوه او دکلي ځوانانو ډولۍ جګه او د ساز په بدرګه دناوې د راوستلو په نيت د لعل مير اکا د کور په نيت روان شول.
کله چې ورسيدل د کلي ملا د سپين ګيرو او ميلمنو په ګډون د اباسين او زرښانګې شرعې نکاح وتړله او د کليوالو او د واده ګډون کوونکو پــه ګڼه ګونړ کــې په ډيره خوښي او خوشالي ناوې په ډولۍ کې سپره او د زمانخان اکا خوښي تر سره او آباسين خپله کوژدنه په کاله کړه.

کله چې د واده مراسم خلاص شول زيړګل د خپلې باغچې په لور روان شو تر څو د ګلونو او ترکاريو خبر واخلي په لاره کې يې د خپل واده پــه فکر او سوچونو هم غرق وه چې د باغچې په رسيدو يې د شين خالۍ په ياد دا زمزمه په خوله شوه:

دزړه باغچه کــې درتــه ګل کرمه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

رامبیل، چمبیل، نرګس، سنبل کرمه
دا بــه وعــده راسره ګـډې دلبرې
دګلو سیل لــه بـه راځــې دلبرې

زیړګل په خپل تصور کې شین خالۍ ته داسې پیرزوینه لرله:
د زړه باغچه کې درته خیال جوړوم
د ښـا پیــریو پــکې ټـال جوړوم
زمــا دا هیلــه بــه منې دلبرې
دګــلو سیــل لـه بـه راځې دلبرې

او د شین خالۍ ځخه یې دا تمه لرله :
زما د پــاکې مینې ښکلې بڼ کې
ستا د ښایسته حسن منلې بڼ کې
د وفــا لاس بــه راکــوې دلبرې
د ګــلو سیل لـه بـه راځې دلبرې

او پر هغې یې داسې سپارښتنه کوله :
زما د مینې او سرو ګلو باغچه
د رنګــینو ،بـاغ او بلبلو باغچه
بیا لــه خــزانه به ســاتې دلبرې
دګلو سیــل له به راځې دلبرې
او په آخر کې یې د خپل د زړه هیله په لاندې بیت ختم او خپل د زړه خبرې یې شین خالې ته په سوچونو او خیالونو کې داسې ډالۍ کړې :

ترڅو پــدې باغچې خزان ګډ شي
په سرو ګــلونو مې تالان ګډ شي
پاس په لیمو به قدم ګډې دلبرې
د ګــلو سیل له بـه راځې دلبرې

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زړه باغچه

دزړه باغچه کـــې درتـــه ګل کرمه
رامبیل، چمبیل، نرګس، سنبل کرمه
دا بـــه وعـــده راسره ګـدې جانانه
دګلو سیل لـــه بـه راځـــې جانانه

د زړه باغچه کې درته خیال جوړوم
د ښـــا پیـــریو پـــکې تـال جوړوم
زمـــا دا هیلـــه بـــه منې جـــانـانه
دګـــلو سیـــل لـه بـه راځې جانانه

زما د پـــاکې مینې ښکلې بڼ کې
ستا د ښایسته حسن منلې بڼ کې
د وفـــا لاس بـــه راکــوې جانانه
د ګـــلو سیل لـــه بـه راځې جانانه

زما د مینې او سرو ګلو باغچه
د رنګـــینو ،بـاغ او بلبلو باغچه
بیا لـــه خـزانه به ســاتې جانانه
دګلو سیـــل له به راځې جانانه

ترڅو پـــدې باغچې خزان ګډ شي
په سرو ګـــلونو مې تالان ګډ شي
پاس په لیمو به قدم ګدې جانانه
د ګـــلو سیل له بـه راځې جانانه

*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

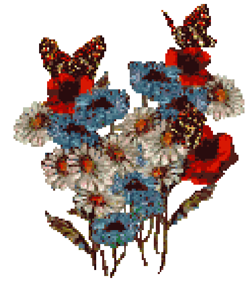

یوولسمه برخه

شین خالۍ

د زیړګل د دوو اونیو رخصتي په ختمیدو وه، خو د کـلو او بانډو د خوږ او ساده ژوند او د خپلې کوژدني شین خالۍ څخه بیا لرې کیدل ورته ګـرانه خـبر وه٠خو بله چاره یې نه وه ،هغه د خپل روښانه راتلونکي په هیله دا پتئلې وه چې خپلو زده کړو ته ادامه ورکړي،په همدې هیلې مازیګر یې خپل داړتیا وړ شیان راټول او په سفري کڅوړه یا بیک کې ځای پر ځای کړل٠

سهار دلمانځه وروسته زیړګل د اکا ،کاکاناوې، شین خالـۍ او دکلي نژدې انډیو الانو څخه خداې پامانۍ اودوعا ترلاسه کړه اودولایت دمرکز په نیت روان اوبیا دهغه ځـایه په بس کې له څو ساعته مزل وروسته ځان د پوهنتون لیلیې ته ورساوه٠
کله چې لیلیې ته ورسید ، د خوني انډیولان او یوشمیر همصنفیان یې هم دهغه تر مخه د رخصتۍ څخه راغلې وه چې دزیړګل په لیدوله ځایه پاڅیدل او دهغه سره یې تو د روغبړ وکړ٠

زیړګل لمړی خپل کالي په الماری کې ځـاې پر ځاې او بیا یې خپله بستره او الماري تر نظره تیره کړه او تر هغه وروسته دخوني د انډیوالانو سره ددوو اونیو د رخصتیو خاطرې شریکې کړې چې د دوی دا بنډار تر ناوخته پورې دوام وکړ٠
ماښام زیړګل دسباورځې درسي مواد برابر اوسهار دخپلې پـوهنځې په لور روان شواو د خپل ګروپ د نورو محصلینو سره یو ځای یې په درسونو پیل وکړ٠
زیړګل په همدې ورځ د پوهنځې دتدریسي څانګې څخه دنـوی سمستر درسي پلان تر لاسه کړ تر څو ددغه پرګرام په اساس خپل ځان عیاراو ددغه فرصت څخه پوره ګټه واخلي٠

په همدې ترتیب زیړګل هره ورځ د پوهنتون په چاپیریال او محیط کې د نوو درسونو ، استادانو ، سیاسي او ټولنیزو مسایلو سره آشنا کیده چې پـه هغه وخـت د پوهنتون په ساحه کې مختلف

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

تنظمي اوحزبي فعالتونوجريان درلود او هـر تنظيم كوشش كوه چې خپل صفوفوته ځوا نان جلب كړي٠
مختلفو تنظيمونو مشخصې موضوعګيرۍ او نظر ياتو لپاره كار كاوه چې دكلوبانډو ،ولاياتو ، مملكت او په نړۍ كې دخلكو او حكومتونو سيا ستـونو په اړه هرې ډلې خپل نظريې ښرګندولې٠
اكثرا دا بحثونه په وطـن او نړيواله كچې د فقر،بدبختۍ او بيعدالتۍ په مدار ښرخيدل ٠

يوې ډ لې به د يـوې سياسي ايډلوژي څخه او بل ګروپ به بيا د بلـې سياسي موضوع ګيرۍ څخه دفاع كوله٠ددې حا لت څخه دا سې معـــلوميده چې مختلفو پا رټيو اوګوندونو دځوانانو په مينځ كې دخپلو صفوفودتــقويې په مقصد جـدي كار پيل كړي وه٠ دا بحثونه په زړه پورې په دې وچې هر يو به په وطن كې دبدبختيو عوامل په مختلفونظرونو كې تحليل او ارزيابي كول او ځوانان به يې په وطن كې ديوې عادلانه ټـولنې د مينځ تـه راتګ پــه مقصد مبارزې ته را بلل او په همدې ترتيب دخپلوعلاقې وړ پارټۍ اوتنظيمونو كې تنظيمول٠

ځينو بيا دا سلام مقدس دين ته د خدمت په منظور او پــه وطن كــې د اسلامي اصولودتطبيق په مقصدخلك جهاد ته را بــلل او ددې ټولو بد بختيو اصلي عامل يــې اسلامي اصولــودنه مراعت كيدو دليل باله او خلك يې ددې مقدس هدف دعملي كولو په مقصد په اسلامي ليكو كې تنظيمول او كفرسره يې دجهاد نارې پـــورته كړې وې٠

ځينې نورو بيا د ماركس اونګلس د ايـــډولوژۍ طرفداران وه چې هغوۍ ددې بدبختيو اصلي عوامل په وطن كې د طبقا تې ژوند موجوديت باله او دا سې يې تحليل كاوه چې موږ بايد زيربنا يا اساس ته تغير وركړو ، اوپه وطن كې دعادلا نه اوانساني ټــولنې د راوستلو لپـاره كار وكړو او دهمدې مقصد او هدف لپاره خلك طبقاتي مبارزې ته دصلح اميزه لياري رابلل٠
ځينونورو بيا دماركسيستي سياست په تايدولو سره دقهراميزسياست طرفداروچې د مايوستانو په نامــه ياديدل، بلې ډلې بيا ددې ټولو بدبختيو عامل د افغانانو په عدم اتحاد كې ښرګند اوه او د ټول افغان ملت يووالي اوديو موټي افـــغانستان د جوړولو ادعا يې كوله او خلك يې اتحاد او اتفاق ته رابلل٠
پـــه همدې ترتيب هر ورځ د پوهنتون په ماحول كې محصلينو دداسې بـــحثونو سره سر او كار درلود چې دځوانانو د پاكواوسپيځلو ،ملي ،وطني ،اسلامي اوانساني احساساتو په استفادې سره دسياسي پارټيوصفوف ورځ په ورځ تقويه اوپه وطن كې د ډلو ، ټپلو ، تنظيمونو اوګوندونو

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

لپاره تهداب ایښودل کیده چې دیو واحد وطن ، دین او ائین خلک یې پــه مختلفو ګروپونو پارټیو او تنظیمونو تقسیم او دنفاق او بدبختی کندې ته ګذار کړل.
زیړ ګل د دې ټولو استدلالونو او نظریاتو د اوریدو تر څنګ د ټولو افغانانو د یو مشترک حرکت طرفدار وه او داسې یې پتیلې وه چې ښه به داوې چې خپل درس او تعلیم ته ادامه ورکړي او ددې لارې خپلو هیوادوالو ته د خدمت مصدر وګرځي ،نه د هغه صادرشویو ایدلوژیګانو څخه چې د پردو په اشاره زموږ پرخلکو تجربه کیدل .

زیړ ګل ته هم لکه دوطن نورو بادرده هیوادوالو په څیر دا ناخوالې یې هیڅ نه وې خو هغه نه غوښتل چې ځان په یوه محدوده حلقه کې شامل کړي ، هغه ددې طرفدار وه چې د ټولو هغه کسانو سره چې رښتینې احساس ولري او د پردو او صادر شوو حرکتونو پــه خلاف وي ښه اړیکې وساتې او هغه دګران وطن، هیوادوالو او د وطن کلیو او بانډو سره مینــه لرله او د نیکونو تاریخې کارنامو او لاسته راوړنو تــه په درنــه سترګو کتل او د غلیمانو شوم اعمال یـې غندل او پدې لار کې هر ډول سربښندنې ته تیار وه چې خپل دغه وطني احساسات یې پــه شعري الفاظو کې داسې زمزمه کول:

دا مـو د خاپـــوړو کلی کـــور دی
دا مو د نیکـــو د تـــورې زور دی
ورک به شي غلیم چې مـخ یې توردی
سر به ترې قربان کـړم د بــدن سره
مینه مـــوږ لرو د خپـــل وطن سره
دا وطن په مـــوږ باندی ډیر ګران دی
دا زموږه خـــوږ افغانستـــان دی

هغه به د وطن ښکلې طبیعت ،باغونه او ځنګلونه په خپل شعر کې داسې ستایل :

لوړ چې په هـــوا کې یې بازان ګرځي
هلته په ځنګلو کې یې زمریان ګرځي
جوړ په سردرو کې یې طوطیان ګرځي
مست یې بلبـــلان د باغ او بڼ سره
مینـــه مـــوږ لرو د خپل وطن سره
دا وطن په مـــوږ باندی ډیر ګران دی

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا زمـــــوږه خـــوږ افغانستـان دی

اود خپلو نیکونو اوپلرونو افتخارات ، د وطن ملي شخصیتونه او دهغود کارنامو نه داسې یادونه کوله:

دا وطن خوشحال غوندې بچیان لري
دلتـــــه کې نازو انا لمسیــــان لري
لوی احمـد شاه ستر نوم په جهان لري
ساتو به یې شــــــاړې د چمن سره
مینـــــه موږ لرو دخپـل وطن سره
دا وطـــن په موږ باندی ډیر ګران دی
دا زمـــــوږه خوږ افغانستــــــان دی

او دګران وطن افغانستـــــان د مختلفو جغرافیوي موقعتونونه یې داسې ستاینه کوله :

وګـــــورئ هرات دی که لغمـــــان
یا که ننـــــــګرهار دی که جـوزجان
پورته قـــطغن که بدخشـــــــان
غرونه یې ښه ښــــکاري دمعدن سره
مینه موږ لرو دخپـــــــل وطن سره
دا وطن په موږ بانـــــدی ډیر ګران دی
دا زمـــــــوږه خوږ افغانستـــــان دی

د وطن هاند او ځپاند سیندونه او دریابونه او دهغو ښکلا او طبیعت ته داسې تعریف ورکاوه:

وایي هریرود اوبــه خـــــــوږې لري
سیند د ارغنــــــداب جګې ځپې لري
ګوره د کنړ سینـــــــد څه نخرې لري
جـــــوړې ترې بیالې دی د سربن سره
مینه موږ لرو دخپـــــــل وطن سره
دا وطن په مــــــوږ باندی ډیر ګران دی
دا زمـــــوږه خوږ افغانستـــــان دی

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګنپه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په آخر کې به يې د وطن د افتخاراتو او د نيکونو په کارنامو داسې وياړ او يادونه کوله :

دا وطـــن زمـــوږه افتخـــار دی
دې کې مو عزمت د نيـــکه پلار دی
دا د افغـــاني کلتـــور ياد ګـــار دی
لاس په ګريبان ګرځـــو له د شمن سره
مينه موږ لرو د خپــــل وطن سره
دا وطن په موږ باندی ډير ګـــران دی
دا زموږه خـــوږ افغانستـــان دی

ګران وطن

دا مـو د خاپـــوړو کلی کـــور دی
دا مو د نيکـــو د تـــورې زور دی
ورک به شي غليم چې مـخ يې تور دی
سر به ترې قربان کـــړم د بـــدن سره
مينه مـــوږ لرو د خپـــل وطن سره
دا وطن په مـــوږ باندی ډير ګران دی
دا زموږه خـــوږ افغانستـــان دی

لوړ چې په هـــوا کې يې بازان ګرځي
هلته په ځنګلو کې يې زمريان ګرځي
جوړ په سردرو کې يې طوطيان ګرځي
مست يې بلبـــلان د باغ او بـڼ سره
مينـــه مـــوږ لرو د خپل وطن سره
دا وطن په مـــوږ باندی ډير ګران دی
دا زمـــوږه خـــوږ افغانستـان دی

دا وطن خوشحال غوندې بچيان لري
دلتـــه کې نازو انا لمسيـــان لري
لوی احمـد شاه ستر نوم په جهان لري

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګڼه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساتو به یې شـــــاړې د چمن سره
مینــــه موږ لرو د خپـل وطن سره
دا وطـــن په موږ باندی ډیر گران دی
دا زمـــوږه خوږ افغانستـــان دی

وگـــــورئ هرات دی که لغمـــان
یا که ننـــــگرهار دی که جـوزجان
پورته قــطغن که بدخشـــان
غرونه یې ښه ښــکاري د معدن سره
مینه موږ لرو د خپـــل وطن سره
دا وطن په موږ بانــدی ډیر گران دی
دا زمـــــوږه خوږ افغانستـــان دی

وایي هریرود اوبـه خـــــوږې لري
سیند د ارغنـــداب جگې څپې لري
گوره د کنړ سینــــد څه نخرې لري
جـــوړې ترې بیالې دی د سربن سره
مینه موږ لرو د خپـــل وطن سره
دا وطن په مـــوږ باندی ډیر گران دی
دا زمـــوږه خوږ افغانستـــان دی

دا وطـــن زمـــوږه افتخـــار دی
دې کې موعزمت د نیـــکه پلار دی
دا د افغـاني کلتـــوریادگار دی
لاس په گریبان گرځـــوله دشمن سره
مینـه موږ لرو د خپـــل وطن سره
دا وطن په موږ باندی ډیر گــران دی
دا زموږه خـــوږ افغانستـــان دی
****

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

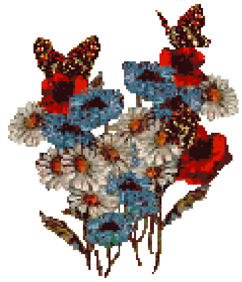

دولسمه برخه

شین خالۍ

زیړګل ته د پوهنتون چاپیریال د پوهې ، تعلیم او تربیې ماحول وه چې هره ورځ به د نوو درسي موادو او همدا رنګه د پوهې او علمیت د با کرکتره ځوانانو ، استادانو او دوستانو سره آشنا کیده چې د هر چا ه سره به بې په پراخه تندہ او ښه سلوک رفتار کاوه او همدا وجه وه چې په ډیره لږه موده کې د ډیرو مخلصو او ریښتینو دوستانو او ملګرو سره آشنایې پیدا کړه او د دوستانو په مینځ کې د ښه ادبي او اجتماعي کرکتړ خاوند شو .

شین خالۍ هم چې د زیړګل لرې والي زورولہ د زیړګل دا هیله یې عملي کړې وه چې دلیک لوست په کورس کې ځان شامله کړی ، هغه به هره ورځ د کلي د نجونو سره د لیک لوست کورس ته تله. د دې کورس ښوونکې د شین خالۍ نژدې خور لنډه زرغانګه کوم چې د سواد او زده کړې مسؤلینو ته زیړګل او د کلي او سیدونکو وړاندیز کړی وه مقرره شوې وه .

زرغانګه کله چې د دولسم ټولګي څخه فارغه شوه ، ورسته په عالي دارلمعلمین کې شامله شوې وه خو یو کال وروسته د یوڅه ستونزو پر بناو نشو کړای خپلې زده کړې ته ادامه ورکړي چې د سواد اموزی د کورسونو په مخکې وړولو کې د هغې ټاکنه مناسب او په ځای چانس وه د کلي ښځینه د سواد او زدکړې په کورسونو کې.

شین خالۍ او نورو خورلنډو یې په شوق درسونو ته را تله چې په ډیرلږ وخت کې یې د الفبا د تورو سره اشنایې پیدا کړې وه او حروفونه یې یو د بل سره وصل او ورو ورو لوستل او هغو ته دا تمه او اطمینان پیدا شوې وه که د خداي رضا وي ډیر زر به د سواد او زدکړې خاوندانې شې.

په همدې ترتیب ژوند خپل پړاونه تیرول او پدې فاني نړۍ کې هر څوک په خپلو خولو لوند او هرچا

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خپل خوشاله راتلونکې په هیله خپلو هلو ځلو ته ادامه ورکوله او پدې هیلو او ارمانونوکې شین خالۍ او زیړګل هم د روښانه راتلونکې په هیله شپې او ورځې تیرولې.

زیړګل لاد خپل خپلو لوړو زده کړو ځلورم کال نه وه ختم کړی چې د ژوند دنوو ستونزو سره مخامخ شو ، هغه داسې چې اکا یې د اوږد عمر هلو ځلو ورسته چې روزګار په ملا کړوپ کړی وه نور نشو کولای د ستونزو سره مقابله وکړي ، دهغه سن او سال اودهغه صحې حالت د اطمینان نه وه ، که څه هم شین خالۍ او مور یې ځو واري طبیبانو او د ولایت د روغتون ډاکترانو ته بیولی وه خو هغه په داسې نا علاجه مرض پروت وه چې د معالجې چانس یې کم وه چې ورسته د څو هفتو دهغه د مرګ احوال د زیړګل تر غوږو ورسید.
زیړ ګل د دې خواشینې کونکې خبر د لاسه کولو سره سم د پوهنتون اداري ته لاړ اد هغو د مشورې او اجازې وروسته ځان کلي ته ورساوه او په ډیر اعزاز او قدر سره یې د خپل تره چې د پلار حیثت یې ورته لره جنازه جګه او د تدفین مراسم تر سره کړل او د شین خالۍ او کاکا نـاوې د راتلونکې ژوند په فکر کې پاته شو.

شین خالۍ ته د پلار او دهغې مور ته د خاوند مړینه ډیر لویه ضایعه وه خـو د ا هرڅه د رب کارونه دي، څه چې د خدای رضا وی هغه کیږې او انسانان پدې کې هیڅ نشې کولای غیر له دې څخه چې د لوی خدای له درباره هغه او ټولو مسلمانانو ته دې د مغفرت دعا وکړي.
زیړګل د یوه اونۍ په جریان کې د ماتم وروسته خپلو درسو ته راغـې او د پوهنتون د لیلیې پـه جومات کې هم د فاتحې مراسم تر سره کړل چې د پوهنتون ډیری محصلین ، استادان ، کارکونکو او د زیړګل دوستانو پدې مراسمو کې برخه واخستله.
ماښام د مراسمو ورسته زیړګل د پوهنتون دلیلې خونې ته راغې او دشین خالۍ او د هـغې د مور راتلونکې ژوند په فکر کې ډوب شو.

زیړګل ته دا موقه ډیره حساسه وه ،او نه پوهیده چې څه وکړي ، له یوې خوا تحصیل او د بلې خوا شین خالۍ او کاکا ناوې او د هغو جوړ ، ناجوړ او یواځې توب ، کلی ، پوله او پټی دا هغه مسایل وه چې زیړګل باید یو معقول او منطقي لاره ور ته غوره کړې وای، کله به یې له ځانه سره دا تصمیم نیوه چې درس او تحصیل پریږدي او کلي ته لاړ شي او هلته په خپلو کروندو کې کار وکړي ، دبلې خوا د هغه د ا څلور کلن د رس او تحصیل اودهغه راتلونکې دا هغه پوښتنې وې چې هغه یې تر سبا خوب ته پرې نښود او سبا په پریشانه افکارو د درس په لور روان شو.

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زیړګل تمامه ورځ پـه همدې سوچونو کې ډوب او د حل منطقي لـیار لـټوله او هر چا مختلف وړاندیزونه ورته کول خو د شین خالۍ او اکا ناوې تنها پریښودل په کلې کې یې ورته مشوره نه ورکوله او د یو معقول تصمیم نیول یې ورته توصیه کوله.

دزیړ ګل کله چې درسي پروګرام پای ته ورسید خپلې خونې ته راستون شو ،درسي کتابونه یې په الماریۍ کې ځای پر ځای کړل او د خونې نظم یې برابر کړ او څه دمې ورسته د مازیګر د لمانځه لپاره یې تیاري ونیوله ، اودس یې تازه کړ او د پوهنتون جومات ته لاړ او د لمانځه د ادا کولو وروروسته یې لوی رب ته د دوعالاسونه جګ او داسې دوعا وکړه.

پا که ربه !

ته هغو ته عزت ورکوې کوم چې ستا په لارې سم وې او هغوی د ذلت سزوار دي کوم چې ریا کاران دي.

عزت یې شې نصیب چې ربه ستا په لیارې سم دي
ذلـت پـه هـغه چا چـې د ریا پـه لیارې سم دي

پاکه خدایه !

ژوند په تیریدو دي خو سر لوړي د هغوده چې ستا په پا کې ا و محمدي لارې سم وي.

تیـر بـږې قافلـې د زمانـې نـن او سـبا کـې
سر لوړي به وي څـوک چـې د الله پـه لیارې سم دي

لویه ربه !

تا انسانان اشرف المخلوقات پیدا کړي نو لازمه ده چې ستا بنده ګان ځانله د اخرت تحفه برابره کړي.

انسـان لـري ډیـر لـوړه مرتبـه تر بل مخلوقـه
زیبیږي ورته کـړه چـې د عقبا پـه لیاري سم دي

الهې !

زاهد په عبادت د زهد مرتبې تـه او سخي په سخاوت د ستا د زړه رضـا حاصلول غواړي ،هغه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

سجدې او هغه سخاوت چې خاص ستا د رضا لپاره وي خدايه په خپل دربار کې قبول وګرځوې٠

زاهـــد پـــه عــبادت رسي دزهـــــد مرتبې تـــه
سجــدې يې شي پخې چـــې درضا په لياري سم دي
سخي پـــه سخاوت بانـــدي حاصل د زړو رضا کړي
منـلی بـــه وي څوک چې د سخاپـــه لياري سم دي

الهي !
ژوند عبث تيرول متاع نلري او موږته دا وس او توان راکړې چې دعمر تر پايه د مصطفی ص دپاکې او سمې لارې پيروان او صادقه مومنان وګرځو٠

ژونـدون هسې عبـث چې تيروي متـاع يـــې څـــه ده
پيـــرو د سمې ليار د مصطفی پـــه لياري ســـم دي

لويه ربه !
ستا دربار ته مې ددوعا لاسونه جګ کړي چې زموږ مړي وبښه او موږ ته دا توان راکه چې د ژوند په ستونزو کې ستا د رضا او ترحم نه هميش برخورداره اوسو٠

درګـا تـــــه دي الله زه افغانـــي لاس پـــه دعا يـــم
مطلب ته رســي څوک چــې د دعا پـــه لياري سم دي

سمه ليار

عزت يې شي نصيب چې ربه ستا په لياري سم دي
ذلـت پـــه هـــغـه چا چـــې د ريا پـــه لـياري سم دي
تيـــر ېـــږې قافلـــې د زمانـــې نـــن او سـبا کـــې
سر لوړي به وي څـوک چـــې د الله پـه لياري سم دي
انســـان لـري ډيـــر لـــوړه مرتبـــه تر بل مخلوقـه
زيبيږي ورته کـــړه چـــې د عقبا پـــه لياري سم دي
زاهـــد پـــه عــبادت رسي د زهـــــد مرتبې تـــه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

سجـدې يې شې پخې چـې درضا په لیارې سم دي
سخي پـه سخاوت بانـدي حاصل د زړو رضا کړي
منلی بـه وي څوک چې د سخاپـه لیارې سم دي
ژونـدون هسې عبـث چې تیروي متاع یـې څـه ده
پیـرو د سمې لیار د مصطفی پـه لیارې سـم دي
درګا تـــه دي الله زه افغانـــي لاس پـــه دعا یـــم
مطلب ته رسـي څوک چـې د دعا پــه لیارې سم دي

****

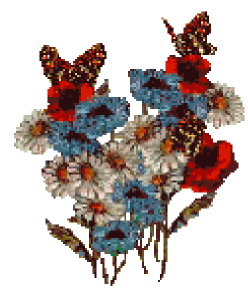

دیارلسمه برخه

شین خالۍ

زیړ ګل ورو سته له ډیر غور، دملګرودخر ګندونواو مشوروڅخه دې پایلې ته ورسید چې د اکا د مړینې وروسته به په کلي کې دشین خالۍ او دکاکا ناوې یوازې پرینږودل سمه خبره نه وي ،همدا وجه وه چې دا یې وپتیله چې د پو هنتون لیلیه پریږدي او د پوهنتون په نژدې سیمو کې کرایي کور پیدا کړي او خپله کوژدنه شین خالۍ او د هغې مور د کلي څخه راولـي اودلته نوی ژوند پیل کړی تر څوله یوې خوا خپلو زده کړو ته ادامه ورکـړي او له بلې خوا شیــن خالۍ اود هـغې دمورڅخه مطمئن شي او د ژوند په ستونزو او خوښیو کې دهغو څخه له نژدې نه څارنه او لا س رسی وکړي ٠

زیړ ګل سره پدې برخه کې دهغه دوستانو په تیره بیا دخونې ملګرو ډیرې مرستې وکړې ،کرایي کور یې ورته پیدا کړ او دکلي څخه د کور په کډه او د اړتیا وړ توکو په انتقال کې پوره لاس ورکړ ،هغه داسې چې داونۍ په آخرو رخصتیو کې یې یولوې بس موټرپه کرا کړ او دزیړ ګل سره یوځای

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلي ته لاړل او د هغو بار او بستر او داړتیا وړ توکي یې راټول او پــه بس کې ځای پرځای کړل او همدا رنګه د دهقان او زیړګل په مشوره دهقان یې د زیړګل دوی کلاتــه کډه کړ ترڅو د ځارویو ، ځمکو او کلا څخه څارنه او سرپرستي وکړي ۰

کله چې د زیړګل کډه بار شوه ،دکلي اوسیدونکي زاړه ،ځوانان ،ماشومان او د شین خالۍ خور لنډۍ بې مخه ښې اوخداي پاماني ته راغلــي وې ، د کلي خلک د هغو په جلا کیدو ډیرخواشیني

او خفه شوي وه اود حسرت اوښکې یې ترسترګو تویدلي ،خود شین خالۍ خورلنډۍ او یوشمیر د کلي ښځوبیا په چیغو چیغو ژړل چې په رښتیا سره دکلي والي ساده او بې الایشه ژوند د زړونو پاکوالی اود صداقته ډکه فضا پداسې حالت کې د ورایه په سترګو کیده۰
شین خالۍ او موریې د دوستانو سره د خدای پاماني غیږې ورکړې اوپه غــمزپلی او د تاثره ډک حالت کې بس ته وختل او د مرکز په لوربې حرکت وکړ او د کلي خلکو د تبرک په دو د ددوۍ د امن په دعا په دودیزه توګه سپینې او روڼې اوبه په هغو پسې وشیندلې ۰

شین خالۍ او مورته یې په اوله کې ښاري ژوند ستونزه مند وه ، هغود کلي اوښاري ژوند تفاوتونه له نژدې احساسولې ، دلته نور دکلا د انګړ په څیر د تنور لمبې نه جګیدې او د شین خالۍ خور لنډۍ هغې ته دخمیره شوا وړو ځغالې نه برابرولې اونه شین خالۍ په تنورکې د ډوډې دپخولو لپاره سر په پوړنې تړه بلکه خوږې ډوډۍ یې نژدې د ډوډۍ پخونې هټۍ څخه رانیولې۰
دلته نور دکلو خلکو سره د شیرواړ لپار د کټې وهلو حاجت نشــته وه او نه د لوشلشوې غوا شدې په نغري ویشول کیدې ، دلته هرڅه د کلو څخه راتلل او نژدې هټیوالو مستې او شدې د خرڅلاو لپاره لرلې۰
دلته نور د دامان ځمکو ته د هر قسم سبولکه ورخاړی، لیچی۰ څارمی ،اخنک ، غنم رنګی ، تازه شوتلو او ترکاریو راټولولو حاجت نه نشته وه ، د لته هر رنــګ میوې ترکاري او حبوبات د نژدې پلورنځیو څخه ترلاسه کیدې۰ دلته ښارې ژوند ځانله ډیرې اسانتیاوې لرلې خود کلي ازاده هوا او فضا او کلیوالي ژوند او خوند بیا کمرنګه وه ۰
شین خالۍ او موریې ورو ورو د ښارې ژوند سره اشنایې ترلاسه کوله ، اوس نور نو زیړګل ته حاجت نه وه چې د درس څخه وروسته کور ته خرڅ راوړي بلکه شین خالۍ خــپله د بازار څخه د اړتیا وړ مواد را نیول۰
شن خالۍ او موریې ځانله نوي دوستان پیدا کړي وه او د ګاونډیانو سره یې راشه درشه لرله خو دا

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه درشه د کلی په پرتله تر یوه حده بله بڼه اورنګ درلود.

په همدې ډول زیړګل خپل تحصل تر شپږم کال او بیا یو بل کال چې هغه هم د پرکتیک یا عملي ډاکتري دوره وه د خپل کوژدنې او کاکا ناوې سره په مرکز کې تیر کړل چې بیا زیړګل پس له پرکتیک او عملي دورې نه له ډیره زحمتونو او کړاونو سره په ډیر متانت او په لوړه کچه د طب د پوهنځي دفراغت دیپلوم تر لاسه کړ.

زیړګل تر فراغت ورسته دکاکا ناوې سره په مشورې دې نتجې ته ورسیدل چې د خپلې کوژدنې شین خالۍ سره دواده مراسم په خپل کلي کی په شور او شوق د دوستانو اوعزیزانو سره یو ځای تر سره کړي چې په همدې مقصد دوظیفې د ځای تر ټاکنې پورې کلي ته راغلل تر څو په خپل کلي کی د واده تیاری ونیسي.

کلي ته په رسیدلو د کلي د اوسیدونکو سره د روغبړ وروسته زیړګل ،شین خالۍ او مورو یې د کلی هدیرو ته لاړل ، د اکا او ټولو مسلمانانو روح ته یې ددوعا لاسونه جګ او د لوی خدای له درباره څخه یې هغو ته د فردوس جنت هیله وکړه او تر هغه وروسته په خپلو ځمکو او کروند و وګرځیدل او د لوي خدای شکران یې ادا کړ چې بیا ورته دا موقع برابره شو چې بیا په خپلو ځمکو. کلو او بانډو راغلل او کلیوالی ژوند د نعماتو څخه برخه مند شول.
زیړګل ، شین خالۍ او مورته یې د کلي اوسیدونکو د هغو بیرته کلي ته د راستنیدو په ویاړ په وار سره میلمستیاوې جوړې کړې او هغوی یې ونازول.

یوه اونی وروسته زیړګل ، کاکا ناوې ، شین خالۍ او خورلنډې یې د کلي دیوشمیر نور دوستانو سره د ولایت بازار ته د واده دخرید په مقصد لاړل اوترناوخته یې هغه د واده ضروري شیان راونیول کوم چې زیړګل اوکاکا ناوې دمخه په لست کې یاداشت کړې وه خو د هر توکي په خرید کې د شین خالۍ او د هغې د خورلنډې خوښه حتمي وه.
کله چې زیړګل دواده توکي کورته ورسول نو د نیکه بڼ ته لاړه او د بڼ په صوفه کې خبل څادر هوار کړه او د څو شیبو د ارام په هیله سر په تیګه کیښود او د کلیوالي ژوند ، خوند او دوستانو سره د ټنګ ټکور په اړه یې داسې زمزمه تر خولې ووتله:

محــفــل چې د یارانو ټنګ ټکور سره مزه کا

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوښي او خوشحـــالي د کلي کور سره مزه کا

زیړ ګل چې د شین خالۍ تل خاطر ساته ، د هغې د جګې پوزې د چارګل ښکلاه داسې ستایله:

پروا مـــې د اشنا پـــه ځان منـــلې ده نو ځکه
لیلاخیالي چارګل په پزې سپور سره مزه کا

هغه دژوند او د ژوندانه کار ،زحمت اوستړیا داسې تعریفوله :
د ژوند په اوږدو لارو منزلونو اوستړیا کـــې
دا تول جار او جنجال بیا د زړه زور سره مزه کا

زیړ ګل په ژوند کې د یو تحرک ، شور او شوق په اړه داسې ویل :
څوک ناست دی غمازي کا څوک د ښکلو سوداګر دی
دا ژوند او کارو بارېې شوق او شور سره مزه کا

او د خپلې شین خالۍ د قد ، قامت او ښکلا داسې زمزمه کوله :
ځواني چې مې دیار قد او قامت سره ښکلا ده
خالـــونه یې په مخ کې درې څلور سره مزه کا

او په اخرکې یې د خپل مینې شین خالۍ په لیدو د هغې په اړه داسې اظهار کاوه :
دیدن ته چـــې د یار په افغاني وعده ورځمه
سور شال یې پلو داره په سر خور سره مزه کا

غـــزل

محـــفـــل چې د یارانو ټنګ ټکور سره مزه کا
خوښي او خوشحـــالي د کلي کور سره مزه کا

پروا مـــې د اشنا پـــه ځان منـــلې ده نو ځکه
لیلاخیالي چارګل په پزې سپور سره مزه کا

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ژوند په اوږدو لارو منزلونو اوسترړیا کــې
دا ټول جار او جنجال بیا د زړه زور سره مزه کا

څوک ناست دی غمازي کا څوک د ښکلو سوداګر دی
د ا ژوند او کارو باریې شوق او شور سره مزه کا

ځواني چې مې د یار قد او قامت سره ښکلا ده
خالــونه یې په مخ کې درې څلور سره مزه کا

دیدن ته چــې د یار په افغاني وعده ورځمه
سور شال یې پلو داره په سر خور سره مزه کا
****

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

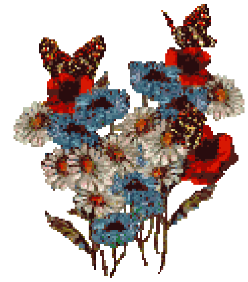

څوارلسمه او ورستۍ برخه

شین خالۍ

ډاکترزیړګل دواده لپاره پوره تیاري نیولې وه ،هغه د کاکا ناوي په مصلحت د حاصلا تود زیرمو دخونې څخه د واده داړتیا وړ وریـــجې، اوړه اونورې غلې، دا نې دبزګرپه مرسته د تللوورو سته اشپزې ته سپارلې وې او همدارنګه د خپلو څارویو څخه یې توربخن سخوندر او یو ترکۍ وری حلال اوغوښه یې د پخولو لپاره برخې برخې کړې وه ۰

هغه د واده کارتونه د کلي د نائي په لاس نژدې او لرو دوستانو ته لیږلي وه او هم د ښځینه میلمنو لپاره یې د زرلښتې دپلار لعل میر آکا کورچې په ګاونډ کې وه فرش او سمبال کړی وه او همدارنګه د نارینه میلمنو لپاره یې د آکا په بڼ کې چیرته چې دپخلي کارونه هم ترسره کیدل ځاې برابر کړې وه او د ټنګ ټکور لپاره یې مشهور سندرغاړي ګل محمد استاد چې په منطقه کې د پوره شهرت خاوند وه د محلي سند ر غــاړي سر ه چې په ګلرنګ مشهور وه بیانه کړي وه او د کلا بهر یې ورته ځای په ګلمونو ، توشکو او کټونو سمبال کړې وه ۰

مازیګر میلمانه ورو وروپه راتلو پیل وکړ چې د ډاکتر زیړګل او د کلي او سیدونکو به ورته هر کلی وایه او سمبال شوې ځای ته به بدرګه کیدل او هلته د هغو د ناستې سره سم مؤظفو کسانو به د لاس پرمینځلو او به راوړلي او د ډوډۍ سررشته به ورته ونیول شوه ۰ کله چې به میلمنو ډوډۍ نوش جان کړه تر هغه وروسته به د ټنګ ټکور ځاې ته بدرګه کیدل او هلته به د چای ، اوبو او چلم تدابیر ورته نیول کیده او مؤظف کسانو به د میلمنو خیال ساته ۰

څه شیبې ورسته د میلمنو د خوښې لپار سازیان راغله ، ګلکې استاد او ګلرنګ سره آرمونیې تر غاړې کړې او مستې بګتې ، چاربیتې او داستانونو په ویلو سره د حاضرینو له خوا په چک چکو

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

بدرګه کیدل ۰
د واده مراسم تر ناوخته دوام درلود ، هلته د زرځانګې پلار لعل میر آ کا په کور کې چې د ښځینه میلمنو لپار تیاري نیول شوی وه، د شین خالې د واده مراسم هم هلته تر سره کید ل ، چې د شین خالې خور لنډو د کلی ښځواو نژدې دوستانو سره د داریا په وهلو ،سندرو او نڅا محفل ته خوشاله بڼه ورکړې وه۰
په همدې ترتیب ټنګ ټکور د شپې تر ناوخته دوام وکړ، د نژدي کلیو میلمانه ورو ورو په رخصتیدو شول۰
سبا د چای او سبا نـاري وروسته د کلی ملا ، سپین ګیری، نـژدی دوستانو او مشرانو په ګډون د ډاکتر زیړګل او شین خالې نکاح د اسلامي اصولو سره سم وتړله چې د نکاح ورسته د دوستانو له خوا ډاکتر زیړګل ، شین خالې او مور ته مبارکی وویل شوه ،حاضرینو په ناوی او ډاکتر زیړګل نقل ، پتاسې او میده پیسې وشیندلې. او سازیانو بیا خپل ټنګ ټکور تـه ادامه ورکړ چې د کلې فضا د خوښی او خوشالې فضا ګرزیدلې وه۰

مازیګر ځوانانو ډولې جوړه کړه او دلعل میر آ کا کورته لاړل او ورسته له یو لړ مراسمو شین خالې په ډولۍ کې سپره او خپل پـلارني کورته د ساز ، سندر او خوشحالیو په بدرګه راوستله چې په همدې تریب ډاکتر زیړګل او شین خالې پس له کلونو زحماتو او کړاونو خپل پاکو هیلو او ارمانو ته ورسیدل۰

د شین خالې او ډاکتر زیړګل لا د واده شپږ میاشتې نه وې تیرې شوې چې په هیواد کې د پردو مداخله ګرانو او کورنۍ خرڅ شوو د افغا ن او افغانیت دښمنانو زموږ د بې ګناه خلکو په کلو او بانډو داسې لوبې او محشر جوړ کړ چې زموږ ډیر بې ګناه خلک بې شهیدان ، معیوب او د وطن څخه بې ا جباري مهاجرتونو ته اړ باستل چې زیړګل ، شین خالې او د کاکا ناوې هم د دې ناتارپه پایله کې ګاونډ ملک ته مها جر او د افغانانو په کمپونو کې هستوګن شول۰

ډاکتر زیړګل او شین خالې ته پس له خو میاشتو په مهاجرت کې خداې یوه لور په نصیب کړه چې ښایسته نوم یې پرې کیښود او ښایسته لکه د خپل مور شین خالې ښکلې نجلکۍ وه۰
زیړګل ته د ا د کمپونو ژوند لکه د کمپ نورو او سیدونکو افغانانو په شان د کړاوه ډک ژوند وه او پس له ډیرو اندیښنو دي پایلې ته ورسید چې په هرډول وې ځان له دی بد حالته وباسي چې پس له ډیرو هلو ځلو زحمـت او کړاونو د خپل لـور ،شین خالی او کاکا ناوې سره ځان اروپایي هیواد ته

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورساوه چې ورسته له ډیرو پښتنو ، منډو او رامنـډو ورته د اقامـت یا اوسیدنی اسناداو اجازه ورکړل شوه.

ډاکتر زیړګل اوس په اروپا کې ډاکتر نـه بلکه په یو رستورانـت کې په مشقته کارو بوخت او د مهاجرت شپې اوورځې سبا کوي.

د تأسف خبره خو داده چې زموږ ډیر شمیر هیوادوال د پوهې ، تعلیم او د مسلک خاوندان چې په وطن کې دملت په مصرف د پوهې او مسلک رتبې ته رسیدلي دي په غیر مسلکي او شاقه کارونو بوخت دي چې د ډاکتر زیړګل او شین خالـې د ژوند کیسه ددې خبرې یـوه ژوندۍ او وړه شانې بیلګه ده .

زیړګل په مهاجرت کې د کار او زحمت تر څنګ دخپل پولې ، پټې او کورچې دوخت زور واکانو ترې غصب کړې وه په شاعرانه احساس داسې یادونه کوي :

زمــوږ د کلـي هغه کور
هغه ختین دیوال کې لور
هــا نغری د لرګــو اور
چا رانه واخسته په زور ؟

هغه د خپل د کلي د کور ماحول داسې تمثیلوي :

د کور په مینځ کې وه بیاله
هــا د انګــورو ښه چیله
پکي یو ښکلي شان حجره
اوس بې احتیاج کړلو دنور
چـــا رانه واخسته په زور؟

د کلا د باغچې او حجرې په اړه تیر وختونه داسې یا دوي:

ښکلي باغچــه دمیلمنو
دخـــنه ورو شــــا ځلمو
وه د خوښی او بدو شپو

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس راته پاته دی پیغور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

او د لوټمارو چور او چپاول ددوی په کور او هستي داسې بیان کوي:
چا ترینه ویوړې دروازې
هم بې کړکۍ ماتې ښیښې
نــــې د تنورخـــیژي لمبې
اوس لوټې لوټې دی نسکور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

او خپل د مهاجرژوند راتلونکي ته داسې د شک په سترګو ګوري:
یمه مـــحتاج د بل وطن
نه مې شته کورنه مې مدفن
وي بــــه د هجـــرځانکندن
مات زړونه څنګه شي ټکور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

زیړګل دلوی خداې په دربارکې د دعا لاسونه اوچت او دا دوعا وکړه :
ربـــه موږ ستا یو بنده ګان
له تــــانه غواړو موږ امان
یو زوریدلـــي په بد شان
که ته زموږه شـــې غمخور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

او په آخرکې بې د وطن د آبادي او سولې لپاره داسې هیله وکړه :
چـــې ګران وطن موشي آباد
دغــه غمجن زړونه شي ښاد
د ســـره جـــوړ شي دا بنیاد

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

افغاني بيا شـــو کـــلی کور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

زموږ د کلي هغه کور

زمـــوږ د کلي هغه کـور
هغه ختين ديوال کې لور
هـــا نغری د لرګـــو اور
چا رانه واخسته په زور ؟

د کور په مينځ کې وه بياله
هـــا د انګـــورو ښه چيله
پکې يو ښکلې شان حجره
اوس يې احتياج کړلو دنور
چـــا رانه واخسته په زور؟

ښکلې باغچــه دميلمنو
دخـــنه ورو شـــا ځلمو
وه د خوښۍ او بدو شپو
اوس راته پاته دی پيغور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

چا ترينه ويوړې دروازې
هم يې کړکۍ ماتې ښيښې
نـــې د تنور خـــيژي لمبې
اوس لوتې لوتې دی نسکور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

يمه مــــحتاج د بل وطن
نه مې شته کورنه مې مدفن
وي بــــه د هجــــر ځانکندن
مات زړونه څنګه شي ټکور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

ربــــه مورې ستا يو بنده ګان
له تـــــانه غواړو مورې امان
يو زوريدلــــي په بد شان
که ته زموږه شــــې غمخور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

چــــې ګران وطن مو شي آباد
د غــــه غمجن زړونه شي ښاد
د ســــره جــــوړ شي دا بنياد
افغاني بيا شـــــوکـــلی کور
چـــا رانه واخسته په زور ؟
****

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شین خالی کیسه د انځوریزې شاعرۍ یوه ژوندۍ بیلګه٠

افغاني حسن جوړ شنو خالو دی
چې بې وړی زړګی په پلمو دی

درنــو لوستونکو !

شین خالۍ دهیواد دمعاصر شاعر اولیکوال ښاغلی سمیع الدین افغاني یـونوې اثر دی چې دادب مینه والو ته یې وړاندې کوې٠

هـو ! دښاغلی سمیع الدین افغاني خـیړنیز ،علمي او ادبـي اثرچې دلیکوالۍ اوشاعرۍ په تاریخ کې یوه نوې پانه ، روش او لاره په ګوته کړې ده چې شعر یې دشاعر د خیـال ددنیا څـخه دتصـویر او حقیقت پـه شـکل ژوندی ترسیم کړی دی٠

ددې اثر په روان کې شین خالۍ د زړه راز اونیاز دخپلې مورسره په لاندی ډول شریکوې:

ځان چې مې سینګارکړه بیانوځمه دګدر په لور
مورې دهــمزولــوسره نـن دمــازدیګرپه لور
ډیربــه شم خوشحاله چـې دیارشم دنظر په لور
اچوم ټکریــی چې افغاني کلتورمو ښکلی دی
مورې بنجاره مــامــا راغلي دی

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

داهغه نوې تګلاره ، روش او سبک دی چې معاصرو اوراتلونکو ځوانو شاعرانو ، لیکوالانو او خوږژبي هنرمندانو لپاره ددې عصر د سمندر دڅپانده څپوڅخه ساحل ته د رسیدلو لار هواروي٠ ددې اثر په لوستلو دهغه لارښود د اصولو په رڼا کې چې افغاني صیب په ګوتو کړې تر اوسه پورې داسې نسخه او لارښود لا چا پخوا اوبیا تر دې دمه نه دی وړاندی کړی. چې وروسته لدې به ځوان لیکوالان ، شاعران او خوږژبي هنرمندان ترې لازمه ګټه اخلي ٠
پدې اثرکې هغه حساس او په زړه پورې تکیوته لاس ورغزول شوی چې په هغه کې خیال او فکر ته کوم چې دشاعر په شعر کې انځور شوی ،دعمل جامه اغوستی او هغه انځور چې لوستونکو او اوریدونکو نه شوکولای په شعر او اواز کې ژوندی مجسم کړي ،ده ورته علمي نسخه لیکلی او هغه نامرئی اومجهوله غوټه یې په ډیرروښانه ډول پرانیستی ده چې د شعراو ادب په دنیا کې یو نوې بدلون ګڼلای شو٠ دبیلګې په توګه دشین خالی ناول چې یو انځوریزه او دشاعر ریښتینی داستان دی، د زمان او وخت د ناخوالو اومحدودیتونو ، رسم ، رواج او کلتوري بندیزونو پر بنسټ بل رنګ بل نوم بل زمان اوبل مکان ورته ورکړ شوی دی٠

د ښاغلی سمیع الدین افغانی په دی اثر کې اصلي هیرو او اتل نه شو کولې چې حقیقت په اصل رنګ بیان اومجبوریتونو دده شعر اوداستان د خیال او فکر په تال کې انځور کړي اویا داچې یو سلسله محدو دیتونو اوتنګ ماحول ، لرې والی او فراق ، عنعنې او رواجونه شاعر خپل د زړه او فکراحساس د قلم په ژبه انځور او تصویروي ، لکه چې وایې:

راشه چې سپرلی دې شم ګلزار دې شم
راشه چې د بدې ورځې یار دې شم
ستا د پاکې مینې محبت کې یار
ژوند شمه ورمه شمه بهار دې شم

یا وائي:

نه شته بله لار ، نه بل تدبیر چیرې
راشه چې مرهم دې شم قرار دې شم

ولې افغاني صیب دا د قفس دروازه ور خلاصه، بندونه او دیوالونه ئې ورونړول او وی شو کولای چې ددی اثر په رڼا کې خیال اوفکرته د عمل جامه ور په ځان کړي اوحقیقي انخور اوتصویر

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوستونکو او اوریدونکو ته ور په لاس کړي، لکه د شین خالۍ کوژدن زیړګل چې د هغې په وراندیز او خوښه د شین خالۍ د خورلنډې زرڅانګې دواده لپاره څه ولیکي او د هغې دواده په محفل کې د ساز او اواز سره یو ځای د هغه د خوښي په شپه کې یې په خپل خواږه اوز کې مینه والو ته واوروي:

شپې دې د برات شه شه کلونه دې اختر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

پل دې بختور شه ناوې مینه کې دې کورشو
نوې اشنایي شوه نوی بل د مینې اور شو
ستا د حسن شمعه چې روښانه په هر لورشو
حسن دې ښکلا دې چیرې مه شه د نظر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

هو ! که زموږ معاصره شاعران او لیکوالان د افغاني صیب د نوی تګ لاری پر بنسټ خپل اشعار دقیود او بند څخه وکاږی زمان یا مکان ورته قید نکړي ، بندونه او خندونه ونړوي او د خپل شعر انځور او داستان په خیال او فکر کې محدود نکړي بلکه یو ژوندی تصویر او جسم ورته ورکړي چې ترڅو په ډیره سادګۍ یې خوږ ژبي هنرمندان په خپلو خواږو اوازونو کې کمپوز، کلیپ او خپلو اوریدونکو او لیدونکو ته ډالۍ کړي.
نو کله چې شعري ملغرلې د قلم په ژبه د کاغذ په مخ کې پیل شي او هنر مند ورته په خوږ اواز، ښکلي کمپوز او کلیپ کې ژوندی، ژوند ورکړي لکه د افغاني صیب دا لاندې شعرچې د وطن او پرګنو تکړه او خوږ ژبي سندرغاړي محترم طاهر شباب په خوږه او زړه وړونکي اواز کې کمپوز او کلیپ شوی او لرا و بر پښتونخوا او ټولو افغانانو د خوښی محافل رنګینوی او اوریدونکي یې په شوق ، او احساس اوري او خوندترې اخلي.
د یادولو وړ ده چې دا سندره نه تنها زموږ په ګران هیواد کې بلکه په نړیواله کچه په ځانګړې توګه په هندی ، عربی او انګلیسی ژبو کې هم کمپوز شوې ده چې ډیر اوریدونکي او مینه والري:

ستا په اننګو کې
چې د چا دوینې رنګ دی

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمــا د پـــاکــې مــینــې
حقیقت پــکې څــرګند دی

ما ویل ښکلې دې ځواني ده
دې ویــل مینــه رسوایي ده
مــا ویل زه دې لیــونی کړم
دې ویل یارمې غنم رنګ دی

مــا ویــل راشه مازیګر ته
دې ویــل دربــه شم ګدر ته
مــا ویــل لاره به دې څارم
ویل منګی مې شین په ځنګ دی

هو ! داوه یوه لنډه یادونه چې ما د افغاني صیب د نوي اثر په لوستلو په سپیڅلې هیلې او مسؤولیت ولیکله او تاسی درنو لوستونکوته یې په ډیر درناوی وړاندی کوم .

زه افغاني صیب ته د لوی خدای لـه دربـاره د سلامتۍ او اوږده عمر هیله کوم ،ترڅو نورهم د شعر اوادب په برخه کې نوي او په زړه پوری مطالب چې ورسره شته ولیکي او د ادب مینه والـو ته ئې وړاندې کړي.

همدارنګه د قلم په لاس لیکوالانو ، شاعـرانـو اوصاحب نـظرانو څخه په درناوي هیله کوم چې ددې لیکنې د لا پیاوړتیا او غنـې کیدو لپار خپلې رغنده وړاندیزونه ، نظریات او لیکنې د ادب مینه والو سره شریکې کړې.

ومن الله تـوفیـق
نجـم الـدین سعیـدي
۲۰۱۰ - ۵ - ۲۰ م کال
برول - جرمني

*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library